

Aspre i Pla

Revista Municipal

Desembre 2019

La Tallada · Tor · Marenyà · Canet

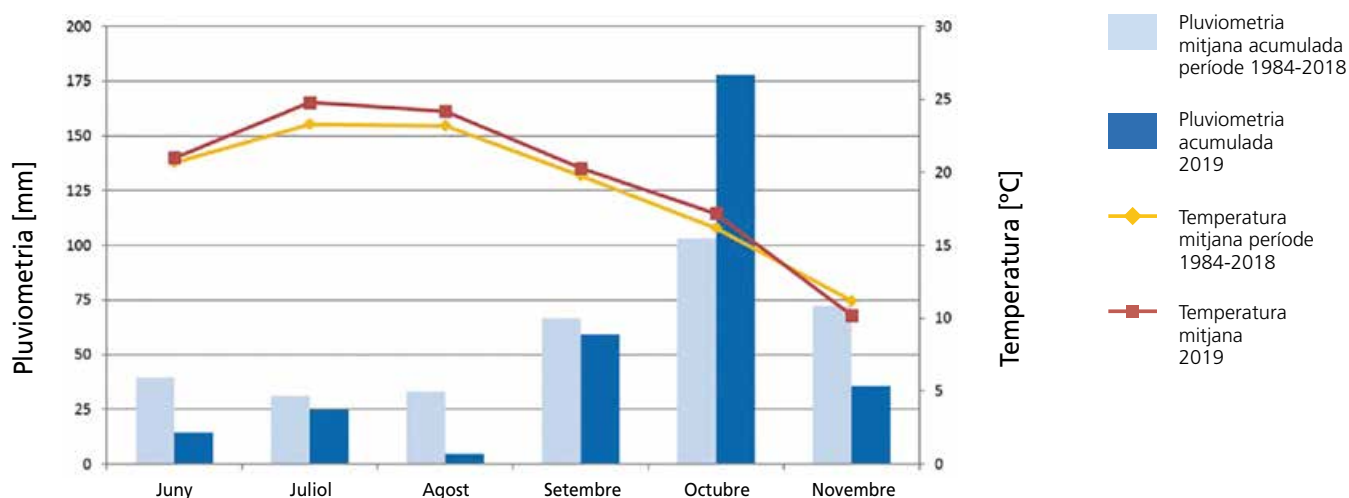
Meteorologia

	Temperatura mitjana període 1984-2018	Temperatura mitjana 2019	Pluviometria mitjana acumulada període 1984-2018	Pluviometria acumulada 2019
Juny	20,7	21,0	39,4	14,2
Juliol	23,3	24,8	31,2	24,8
Agost	23,2	24,2	33,2	4,6
Setembre	19,8	20,3	66,5	59,4
Octubre	16,2	17,2	103,1	177,8
Novembre	11,2	10,2	72,3	35,7

Estació Experimental Fundació Mas Badia (IRTA)
Ctra. de la Tallada s/n
17134 - La Tallada de l'Empordà
Tel: 972 78 02 75
Fac: 972 78 05 17

DIAGRAMA OMBROTÈRMIC // LA TALLADA D'EMPORDÀ 2019

Demografia

segons les dades que consten al padró d'habitants:

NAIXEMENTS (des del juliol de 2019):

Noa Blanch Martínez
Lia Urtós Oliver
Carmen Lan-chi Fontanals Roger
Josep Gimenez Tarrés
Leo Gerónimo i González

DEFUNCIONS (des del juliol de 2019):

Maria Teresa Blanch Batlle
Teresa Hugas Madrenas
Dolores Nierga Güell

Habitants empadronats: 463

Ajuntament de
la Tallada d'Empordà

Amb col·laboració de:

Diputació de Girona
221 MUNICIPIS

Edita: Ajuntament de la Tallada d'Empordà

Fotografia de portada: Lluís Bover

Disseny i maquetació: Martí Riu

Correcció: Violeta Roca

Impressió: Impremta Pagès

Dipòsit legal: GI-351-2009

Una disculpa de la Redacció

A començaments del juliol passat, poc després de repartir el núm. 23 d'*Aspre i Pla* ens va arribar la queixa d'Esther Pujol per l'obituari que havíem dedicat a Mn. Pep Planas.

En aquest text no es tenia en compte el fet que Mn. Planas havia estat denunciat per abusos per part de la mateixa Esther Pujol. Tan aviat com vam poder ens vam reunir la Redacció i

vam acordar trobar-nos amb Esther Pujol per disculpar-nos i sotmetre a la seva consideració un comunicat que teníem la intenció de fer públic. El text del comunicat era el següent:

Comunicat

A través de l'Ajuntament de la Tallada ens ha arribat la protesta d'Esther Pujol per la publicació en el número 23 d'Aspre i Pla de l'Obituari dedicat a mossèn Pep Planas (Ens ha deixat mossèn Pep).

En resposta a aquesta protesta, la Redacció d'Aspre i Pla reunida el dia 10/7/19 volem demanar públicament disculpes ben sinceres per la decisió de publicar aquest article. Aquesta decisió es va prendre en ignorància de les greus acusacions que pesaven sobre el mossèn i que Esther Pujol expressa en el seu escrit.

Lamentem que la publicació d'un article involuntàriament parcial hagi aprofundit el dolor que experimenta Esther Pujol. En cap cas és manca d'empatia sinó desconeixement dels fets que ha denunciat.

Lamentablement, aquests darrers anys estem assistint a una eclosió de casos semblants al que descriu Esther Pujol emparats en el silenci de les institucions que massa sovint han mirat cap a una altra banda davant d'uns fets que són absolutament condemnables. Tots i cadascun dels membres del Consell de Redacció, i l'autor de l'escrit en particular, ens refermem en la condemna i el rebuig d'aquests abusos.

EL CONSELL DE REDACCIÓ D'ASPRE I PLA
La Tallada d'Empordà, 10 de juliol de 2019

Com a resultat de la reunió, el mateix dia Esther Pujol feia públic a Facebook el text següent:

Ahir es van posar en contacte amb mi des del Consell de redacció de la revista de la Tallada i em van convocar per trobar-nos avui i fer-me arribar les seves disculpes (en persona).

A banda d'una representació del consell de redacció, a la reunió també hi ha hagut l'autor de l'article, en Rafael Hereu. Agraeixo enormement que m'hagin convocat tan ràpid, en persona i haver pogut tenir aquesta conversa amb tots ells. M'he pogut explicar, m'han fet arribar les seves disculpes i ara mateix ja dono "el cercle" per tancat.

Adjunto una imatge del seu comunicat en paper (que també publicaran a la revista). Moltes, moltíssimes gràcies per totes les mostres de suport que he rebut (de gent que conec però també de molta altra gent que no conec). No m'ho esperava i és d'agrair.

Al mateix temps vam acordar substituir l'article de la versió en PDF penjada a la pàgina web de l'Ajuntament pel comunicat i publicar el comunicat a la pàgina 3 del número 24, tal com fem aquí.

Amb això complim amb els acords presos en aquella reunió i expressem als nostres lectors i lectores el compromís de tenir encara més cura pel que fa al contingut de la revista.

Continguts

Meteorologia	2
Una disculpa	3
Editorial	4
Vida de poble	5
Fets i gent	6
Participació	11
Colla del Sinofós	13
Memòria popular	16
Apunts del natural	17
Història	20
Club de lectura	24
Llibres a escena	26
Parlem bé	27
Educació	28
L'enquesta	30
Per pensar-hi	33
Medi ambient	36
Afers exteriors	38
Roda el món	40
Obrim boca	47

Aspre i Pla

Número 24   Desembre 2019

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antoni Fernández Sandoval, Amandi Alonso, Joan Lorenzo, Roser Bagué Paretas, Míriam Pagés, Margarita Vidal, Cati Moreno, Maria Gràcia Vilavella, Jordi Margarit, Ultano Gómez, Núria Abulí, Rafael Hereu, Ramon Casares, Josep Andrés Martínez i Sebastià Villalón.

FOTO DE PORTADA:

AUTOR: Lluís Bover

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Totes les entitats culturals municipals

Editorial

Elogi del treball voluntari

*Pertanyo a la llibertat
i no sóc de ningú més
ningú em diu fes o desfés
ni m'entra cap veritat
si ella no m'ha tirat
el seu penúltim cartutx,
i no m'admet cap rebuig,
només faig el que ella vol
i canto amb el rossinyol
'sóc esclau de lo que fuig'.*

ENRIC CASASSES. *Bes Nagana*

En aquests darrers sis mesos hem vist succeir-se els esdeveniments polítics a una velocitat vertiginosa; la mateixa velocitat amb què se succeeixen en els darrers anys. Si ens fixem en allò que es mou per sota de l'escuma dels dies, sota de la superfície agitada de l'actualitat veurem com la societat bull d'iniciatives que, amb major o menor suport de les institucions, van endavant gràcies a la voluntat i a la implicació de moltes persones.

Qui llegeixi habitualment *Aspre i Pla* trobarà notícies d'aquesta mena d'iniciatives en què molta gent dels nostres pobles hi esmerça il·lusions i esforços. Algunes d'aquestes activitats són recents, però d'altres es repeteixen i es renoven un any rere l'altre i conformen una part gens menyspreable de la vida col·lectiva. Algunes d'aquestes iniciatives tenen un caràcter de resposta immediata, d'altres intenten resoldre problemes o necessitats a llarg termini, però totes són activitats que es fan voluntàriament, que responen a la compensació que proporciona el fet de fer coses en comú i pel comú. Una dimensió on entren des de les protestes més abrandades fins a tasques que passen desapercebudes i que es caracteritzen pel fet de perseguir finalitats col·lectives i no el pur interès individual. I com que són voluntàries, són una expressió d'allò que "pertany a la llibertat".

Avui volem elogiar aquestes activitats sense amagar-nos que, com tota obra humana, sempre tindran les seves ombres i contradiccions, però afirmant que sense elles la vida dels nostres pobles seria menys acollidora, i el futur, una mica més tenebrós. I dit això, us desitgem unes bones festes de Nadal i un bon any 2020, xifra curiosa a la qual, sorprenentment, ens acostumarem tan de pressa com oblidarem l'any 2019.

Inauguració de la remodelació de la Casa de la Vila

Dissabte 7 de desembre de 2019 es va remodelar l'edifici de l'Ajuntament, que ha estat batejat com a "Casa de la Vila", un nou rètol ho proclama a la façana de l'edifici.

En l'acte es van aplegar veïns i veïnes dels quatre pobles del municipi, que van poder visitar els locals renovats. La remodelació consisteix, a grans trets, en l'adequació de l'accessibilitat de l'edifici suprimint barreres arquitectòniques mitjançant la col·locació d'un ascensor que permet accedir al pis superior, on hi ha la sala de plens; la construcció d'una rampa per accedir a la zona d'atenció al públic i la instal·lació d'una porta automàtica. A més a més, s'han renovat els despaxos tant d'atenció al públic com de Secretaria, Alcaldia i Serveis Tècnics, entre d'altres reformes necessàries. En l'acte d'inauguració van parlar el

Sr. Raül Morales Vergés, director dels Serveis Territorials del Departament de Presidència de la Generalitat a Girona; el president de la Diputació de Girona, Sr. Miquel Noguer i Planas, i l'alcaldesa de la Tallada, Maria Dolors Guàrdia. En els parlaments es va fer esment de la importància de les infraestructures en poblacions petites com la nostra, del lloc simbòlic on es troba —la plaça de l'1 d'Octubre de 2017, on aquell dia es van defensar les urnes i el dret de vot— i del fet que l'edifici de l'ajuntament és la casa de tots els veïns i veïnes, la Casa de la Vila. Com ja és habitual, a l'acte no hi van mancar ni el cava ni un pica-pica abundós.

Espais de treball i d'atenció més lluminosos i confortables. FOTO: RAMON CASARES

L'edifici ha estat rebatejat com a "Casa de la Vila". Parlament del Sr. Raül Morales Vergés. 7-XII-2019. FOTO: ROSER JOHERA

Parla el Sr. Miquel Noguer i Planas. 7-XII-2019. FOTO: ROSER JOHERA

Pica-pica suculent i abundant. 7-XII-2019. FOTO: ROSER JOHERA

Els veïns i veïnes escoltant l'alcaldesa Maria Dolors Guàrdia. 7-XII-2019. FOTO: ROSER JOHERA

Descobrint la placa commemorativa. 7-XII-2019. FOTO: DIPUTACIÓ DE GIRONA

L'estiu comença per Sant Joan amb la foguera encesa per la flama del Canigó. Després anirà fluïnt per trobades diverses, com un riu peresós.

Foguera de Sant Joan. 23-VI-2019. FOTO: RAMON CASARES

Encenent la foguera amb la flama del Canigó. 23-VI-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

Es prepara el pa amb tomàquet de la sardinada. 15-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

El raig incandescent del cremat. Sardinada a cobert. 15-VIII-2019. FOTO: RAMON CASARES

Tot esperant les sardines. 15-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

Abans del partit. 16-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

Un bàrman solitari. Botifarrada per l'Oncolliga. 17-VIII-2019. FOTO: RAMON CASARES

Botifarrada per l'Oncolliga. 17-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

Botifarrada per l'Oncolliga. 17-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

Fira per Sant Galderic. 17-X-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

A l'estiu amb la Festa Major Marenyà es troba i sopa. I n'hi ha testimonis gràfics.

Sopar de la Festa de Marenyà. 3-VIII-2019. FOTO: MARIA TERESA GIRONÉS

MACIÀ JARDINER. S.L.
 CONSTRUCCIÓ I
 MANTENIMENT DE JARDINS
 NETEJA DE PISCINES

C/ Nord, 2 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)
 Tel. 972 780 441 Mòbil 605 915 352
 oficina@maciajardiner.es

ICA
 International Camping Assistance S.L.

C/ La Bisbal a Figueres, s.n. (C/31, Km 359)
 17134 La Tallada d'Empordà GIRONA

Shaun Jennings mobile: (0034) 629 743 327
director tel/fax: (0034) 972 780 638
 email: info@icasl.net

Servei de bugaderia i Venda de mòduls

Tel. 972 780 524   www.materialia.cat   info@materialia.cat

materialia materials de
 construcció

Aixetes • Lavabos • Mobles de bany • Sanitaris • Dutxes • Mampares • Spas
 Saunes • Paviments • Revestiments • Mosaics • Pedra natural • Parquets

Tor de Dret, la nostra revista germana gran de Tor, ja ha fet 25 anys i ho han celebrat al Casal. Felicitats! I a més a més, una mica de por per la castanyada.

El Casal va acollir la celebració pels 25 anys de la Revista Tor de Dret. 17-XI-2019.

25 anys us contemplen! 17-XI-2019.

La celebració de la Castanyada-Nit de la Por cada any és més lluïda. 31-X-2019.

Realment feien molta por... 31-X-2019.

Cafeteria
Esmorzars de Forquilla
Servei de Carta
Menú diari
Habitacions

C/ Girona, 20 - Tel. 972 780 136 - 17142 VERGES (Girona)
hostalalberana@restaurant.cat

Crònica gràfica de l'estiu i la tardor a Canet, des de la festa de Sant Mateu a una raclette sumptuosa, passant per la castanyada.

Festa de Sant Mateu a l'església de Canet. 15-IX-2019. FOTO: MARTA CORDONET

Castanyada i nit de Halloween. 31-X-2019. FOTO: MARTA CORDONET

Raclette a Canet. 9-XI-019. FOTO: MARTA CORDONET

**INSTAL·LACIONS
VERGES S.L.**

⚡ ⚙️ 🔥 ||| ❄️

c/ Girona, 60 - 17142 VERGES (Girona) - Tel/Fax: 972 780 417 - inst.verges@gmail.com

Associacions de veïns i veïnes

Festes, trobades i tota mena d'activitats contribueixen a dibuixar la identitat dels nostres pobles, i els grups que les impulsen són essencials. Celebrem aquests dies el naixement d'una nova associació a la Tallada.

La Tallada d'Empordà, el nostre municipi. "Som de la Tallada!", diem ben alt els que hi vivim. "Som de Tor!", expressen amb orgull els seus veïns. "Som de Canet!", presumeixen els que hi viuen. "Som de Marenyà!", proclamen els seus veïns. El sentiment d'orgull de pertànyer a un poble és el motor que fa que aquest poble camini i creixi. Els pobles són vius si la seva gent se'ls estima.

És una sort viure en un municipi on la diversitat ens fa més oberts i solidaris. El municipi de la Tallada d'Empordà conviu en quatre realitats d'identitat pròpia que el fan especial. Tot i que de vegades ens podem trobar que aquesta diversitat geogràfica és un inconvenient a l'hora de gestionar-la, ens aporta una riquesa cultural i social que cal aprofitar.

El poble de Tor fa més de cinquanta anys que va construir un casal, un edifici, però no és aquest local físic el que dona identitat: són totes les persones —Associació Cultural el Casal de Tor— que s'hi senten incloses. Són elles les que tiren endavant la vida del poble, són elles les que organitzen les activitats culturals i socials que els uneix: la festa de la Candelera, el dinar del Dia de la Mare, les Caramelles i el Xai Pascual, la festa major, la Castanyada i Nit de por; la Quina de Cap d'any,

Una activitat del Casal de Tor. 12-VII-2019.

la revista *Tor de Dret* i altres activitats que poden sorgir al llarg de l'any. Els nous residents, quan arriben al poble, agraeixen l'acollida que reben per part del Casal; és un gest que els dona la benvinguda al poble i fa que la convivència sigui molt més agradable.

A Canet, fa més de vint-i-cinc anys que el poble es troba de manera periòdica per celebrar la festa de Sant Mateu, Sant Esteve i el Dilluns de Pasqua. L'Associació de Veïns de Canet es va crear formalment l'any 2006 i de llavors ençà les activitats que signifiquen fer poble han anat augmentat. Sovint les trobades inclouen compartir un àpat a més de l'activitat en si mateixa. En el seu inici, les trobades tenien lloc als baixos de la casa d'una família del poble, però a partir de la inauguració de l'Espai Canet, l'any 2017, aquestes s'han traslladat a aquest nou equipament municipal. Els veïns de Canet se senten molt orgullosos del seu poble i de la seva vida social.

Els veïns de Marenyà celebren la seva festa major i es reuneixen fent un sopar popular. De moment, no s'han constituït com a associació.

Constitució de l'Associació Poble de la Tallada. 22-XI-2019.

La Tallada, com a poble amb més habitants, ha sigut, sempre, més dispers a l'hora d'organitzar-se com a tal. Fa uns deu anys es va constituir l'Associació Camatorta, que inicialment estava formada per persones de tot el municipi, i organitzaven activitats culturals com la Cavalcada de Reis, el Club de lectura, les festes i tallers. Gràcies a la bona voluntat de les persones implicades, la vida cultural ha sigut molt activa. Al moment de renovar la junta d'aquesta associació, es va pensar que seria bo fer un canvi d'estructura: formar una nova associació de veïns i veïnes de la Tallada a part de Camatorta. A partir d'aquesta idea, un grup de persones amb bona voluntat ens vam posar a treballar per constituir una associació de veïns —Associació Poble de la Tallada— amb la finalitat d'organitzar les activitats culturals del poble. Tal com s'ha anat comunicant, des de l'agost s'han fet reunions per redactar-ne els estatuts. El passat 22 de novembre va tenir lloc l'assemblea constitutiva de l'associació, que va aprovar-ne els Estatuts, va elegir-ne una junta directiva i va adoptar el nom "Associació Poble de la Tallada" per designar-la.

L'Associació de Veïns de Canet el dia de Sant Mateu. 15-IX-2019.

L'Associació té una junta directiva que coordinarà els diferents grups de treball i aquests seran els que organitzaran les diferents activitats: les festes de tot l'any, tallers de tot tipus, activitats esportives o de salut, activitats per als infants i joves o per a famílies...

És una associació oberta, on tothom pot trobar el seu lloc per col·laborar o organitzar el que cregui interessant per al poble en general o per a un col·lectiu en concret.

L'experiència demostra que les iniciatives que surten de la gent tenen continuïtat perquè arrelen. Desitgem que aquesta iniciativa sigui ben acollida i ajudi al creixement de la cultura i el benestar de totes les persones del poble. Hem de tenir ben present que tots junts fem créixer l'oferta d'activitats i els espais de trobar-nos.

Si sabem aprofitar totes les festes i activitats que es fan a cada poble, tenim l'agenda ben plena. No ens podem avorrir! Junts som la Tallada d'Empordà.

ROSER BAGUÉ PARETAS

PAUET
ELABORACIÓ DE PRODUCTES LÀCTICS

Agroalimentària FIDO, SCP.
Mas Benito, s/n. 17143 JAFRE - Girona
Tel. 972 76 83 55 - 616 659 357

TALLER MECÀNIC
Figueras

Reparació d'Automòbils i Maquinària

QR code

Tel./Fax 972 78 00 67 mail: tallerfigueras@hotmail.es
Ctra. de Figueras, 14 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

Interiorisme Pintura Rehabilitació
Aluminis PVC

972 78 05 18
c/ Mestral, 13 VERGES 17142 (Girona)
info.icolors@gmail.com

Les bones estones

A pagès, a cada estació de l'any s'esqueien activitats pròpies de la temporada, i eren aquestes les que a les dones de la Colla del Sinofós els satisfieien més.

La conversa amb les dones de la Colla del Sinofós és sempre agradable. Irradien alegria i vitalitat. Tan sols cal observar-les quan juguen a la brisca, posant en pràctica les estratègies apreses per tal de sortir-ne guanyadores. Són maques de veure fent un treball manual, en aquest cas, una cova feta de cordill amb el naixement il·luminat. La relació que tenen entre elles fa que sigui un treball comunitari; allà on no arriba una arriba l'altra, i així teixeixen una bona harmonia.

Quan és hora d'explicar la seva vida, la memòria llunyana se'ls posa en marxa i els records flueixen com un riu en dies de tempesta. És un no parar d'anècdotes que reflecteixen les seves vivències. És habitual que els records més superficials siguin els bons records, aquells que els han fet passar una bona estona.

La calor que aporta el bon veïnatge abriga del fred de l'hivern

Un naixement fet per la Colla. FOTO: FINA JUÁREZ

En aquest temps de tardor i hivern recorden amb nostàlgia les bones estones que passaven amb els veïns.

Us explicarem dues activitats agradables, pròpies de la tardor i de l'hivern i que mostren com la calor que aporta el bon veïnatge abriga del fred de l'hivern.

Esbossar capses de blat de moro

Els de casa i els veïns més propers passàvem les vesprades de tardor esbossant les capses de blat de moro a l'entrada de casa. Es culava el tamborell —carro de trabuc— o el remolc i, assegudes en cadires baixes, les anàvem esbossant i les posàvem dins els coves. Quan eren plens, els homes els buidaven al tamborell per portar-les a la gàbia de l'era.

L'últim vespre, quan havíem acabat la feina, fèiem la castanyada. Tant la mainada com tots nosaltres passàvem una bona estona. Tot i que l'endemà havíem d'aixecar-nos d'hora, no vèiem el moment d'anar a dormir.

A mesura que anàvem necessitant el blat de moro, el desgranàvem. Desgranar les capses, era, també, una tasca agradable perquè era compartir l'estona amb els veïns. Les capses les anàvem tirant d'una a una dins la màquina de desgranar. La mainada es barallava per fer rodar la maneta i collir els capçots, que amb la seva imaginació es convertien en joguines. Aquest gra era el menjar per a l'aviram i per fer-ne farinada.

Recordem les bones estones perquè eren disteses i alegres. Mentre manejàvem les capses, les converses i les rialles escalfaven l'estança.

Els dies passaven sense massa incidències, els fills anaven creixent i nosaltres ja estàvem habituades a les activitats quotidianes. Sort que al cap de poc, un altre esdeveniment trencava la rutina i nosaltres en fèiem una festa.

Mentre manejàvem
les capses, les converses i les rialles
escalfaven l'estança

La matança del porc

Quan la temperatura era prou baixa per poder servir, fèiem la matança del porc. Era una altra activitat que comportava la col·laboració dels veïns. Eren dos dies de feina intensa, però al mateix temps era agradable. Totes les dones al voltant de la taula de la cuina, feinejant, conversàvem i rèiem.

Ens ve de gust explicar-vos en què consistia la nostra feina durant els dies de la matança del porc.

De bon matí posàvem a punt els atuells necessaris com les cassoles, les olles, el perol, les conques i els cossis. Muntàvem la màquina de fer botifarres a la taula de la cuina amb els ganivets i tallants ben esmolats. Arribava el matador de porcs i amb els crits de la pobra bestia estesa damunt d'una fusta, començava la feina: corredisses amunt i avall portant els trossos de carn cap al rebost i triar les peces per separar-les segons el seu destí.

Mentre les mocaderes rentàvem la mocada, les altres treien la cotna de la cansalada, per poder-la posar al perol juntament amb el cap, els ronyós, la llengua, els peus i la freixura. Tota aquesta carn ben bullida es trinxava per fer-ne les botifarres de perol.

Una feina delicada

Per fer les botifarres negres trinxàvem cansalada virada amb una mica de carn i la barrejàvem amb sang, després s'embotia dins de budells sacsoners, peltrucs o budells prims. Ben punxades amb una agulla i, amb molt de compte les coïem dins el perol a foc lent perquè no es rebentessin. Aquesta botifarra negra i pa amb tomata era, molts dies, l'esmorzar i el berenar preferit dels de casa.

Per fer les llonganisses separàvem la carn més magra i els budells més macos, ja que eren les estrelles de la festa. Fer les llonganisses no era cosa fàcil, tenia els seus trucs, equilibrar bé la quantitat de sal i pebre, pastar-les bé i sobretot estar ben embotides, vigilar que no hi entri aire i no

Exercitant la memòria llunyana. FOTO: FINA JUÁREZ

Els diumenges solíem menjar arròs a la cassola i per postres coïem botifarra dolça amb torrades de sucre cremat

es trenquin. Una vegada fetes, les penjàvem de l'extrem d'on havien sortit de la màquina d'embotir perquè la carn baixés i no deixés espais buits. Aquesta tècnica facilitava que s'assequessin correctament i no es balmessin.

Netejant ossos de l'espina a l'eixida de casa. Foto extreta del llibre Quan l'avi era petit, de Narcís Gibrat i Josep Casas. Ajuntament de la Tallada, 2001.

La carn mig magra s'aprofitava per fer les botifarres de sal i pebre i les dolces, que eren les delícies de tothom. Els diumenges solíem menjar arròs a la cassola i per postes coíem botifarra dolça amb torrades de sucre cremat.

Quan la feina ja estava llesta, ens havíem de preparar per fer els lloms i els pernills. Els lloms es salpebraven i es deixaven reposar un dia damunt d'unes canyes, després els embotíem i els lligàvem ben estrets perquè s'assequessin millor. Els penjàvem d'unes canyes, al rebost.

Els pernills, per les seves dimensions, eren delicats a fer-se malbé si la temperatura no era prou freda i seca. T'havies d'assegurar de treure bé les venes de dins la carn, salar-los, empebrar-los i deixar-los plorar durant uns quaranta dies enterrats de sal, dins d'una caixa inclinada. A la mateixa caixa hi posàvem la ventresca, però es treia abans. Quan estaven a punt, els penjàvem en un lloc sec i airejat.

Ossos, confit, greixons i sagí

Els ossos de l'espínada els conservàvem dins d'un cossi amb sal i una mica d'aigua. En dèiem la carn de cossi i al llarg de l'any l'anàvem utilitzant per posar-los a l'olla quan fèiem escudella.

El costelló i els trossos de carn amb os els coíem una mica dins una olla amb greix, i allà els deixàvem ben coberts; d'aquesta manera es servava tot l'any. Era la carn confita que posàvem a les faves, els fideus o l'arròs.

Jugant abans de fer memòria. FOTO: FINA JUÁREZ

La feina que comportava la matança del porc no ens espantava, eren un dies de festa en què compartíem treball i converses

Fèiem coure la cansalada menys magra per fer-ne greixons i el greix desfet el guardàvem en pots. Els guisats i rostits els cuinàvem amb greix. Del sagí, el greix de la panxa, se'n guardava un tros per salar-lo. Tenim costum posar-ne una boleta al brou per fer escudella, hi dona un gust ranci molt especial. També es salvava un tros de ventresca fresca, la més magra, per menjar xulles; la del gorgil, part del coll, la papada, era la més gustosa.

La feina que comportava la matança del porc no ens espantava, eren un dies de festa en què compartíem treball i converses. Tots estàvem contents i a l'hora del sopar ho celebràvem llargament. El menú més habitual eren mongetes del ganxet bullides i una fregida de carn amb de talls de sang i fetge.

La feina, a casa, s'havia acabat, però aviat ens tornaríem a reunir per fer la mateixa feina. Ser veïns és això: avui jo i demà tu.

LES DONES DE LA COLLA DEL SINOFÓS
Redacció: ROSER BAGUÉ PARETAS

agroempordà s.l.

Albert Oliveras
629 602 162

c/ Canet, s/n - **17134 LA TALLADA (Girona)**
Tel. 972 78 05 73
e-mail: albert.oliveras@agroemporda.cat

Històries de la vora del foc

Heus ací dues històries esdevingudes a la Tallada en temps imprecisos però força reculats.

Peres de sang

Ja fa molts anys, quan a la Tallada encara no hi havia llum elèctrica i per descomptat ni ràdio, ni televisió, ni cap dels aparells moderns d'avui en dia, la justícia era molt precària i en el poble passaven molts fets que amb el temps s'han oblidat.

En aquella època quasi tothom vivia del camp, la gent solia ser molt pobra, però tothom procurava mirar de tenir algun tros de terra per cultivar alguna cosa. Una vinya, un olivet, un hort... A la vinya, normalment, a més dels ceps pels raïms i fer vi, s'hi solia plantar algun ametller, algun "abricoquer", també algun cirerer i a vegades també alguna figuera, principalment per assecar-ne les figues i així a l'hivern poder menjar ametlles i figues seques, que eren molt bones. L'olivet anava bé per tenir una mica d'oli i si tenien una mica de terra poder-hi sembrar també blat per poder menjar pa i algun altre cereal com civada i ordi per si tenien algun animal, una mula, gallines, un porc...

En aquella època una casa de la Tallada tenien un hort en una zona que més tard es va anomenar Els horts nous o Zona dels horts, abans no sé com en deien. Era una zona més o menys situada al nord-est de la Tallada.

La família, que vivia en el carrer Major del poble, hi tenia, entre altres fruiters, uns perers molt grossos que produïen unes peres molt bones. Resulta que uns nois d'Albons els hi venien a robar les peres sovint.

Una nit els nois de la casa dels amos de l'hort van decidir anar a vigilar el perer. Vingueren els d'Albons a robar-ne les peres i els amos de l'hort en varen matar un.

L'objecte del desig.

En arribar a casa seva des de baix a l'entrada van cridar als qui eren a dalt a la cuina:
—Els hi hem ben trobat!

Des de dalt una veu va contestar:
—N'haguéssiu mort un!

Un dels nois encara des de baix respongué:
—Ja ho hem fet!

Llavors la veu de dalt contestà:
—Doncs mal fet!

I aquí s'acaba la història, en aquella època la justícia anava una mica així, com a les pel·lis de l'Oest.

L'arma del crim.

Dues morts de mal profit

En una altra ocasió, també al carrer Major, hi vivien una dona vídua i la seva filla de dotze anys. Per poder-se quedar amb l'herència, uns senyors que diuen que eren els que manaven al poble una nit varen assassinar-les ofegant-les amb un coixí a la boca. Ningú va saber mai qui ho havia fet, però la gent s'ho imaginaven. Es veu que l'herència no els va fer gaire profit. Es diu que d'ençà dels fets els suposats culpables del doble assassinat varen anar de mal en pitjor, cada vegada anaven més malament, com si la desgràcia els perseguís. La gent comentava que ja els estava bé i que així pagarien el seu pecat.

Aquestes són històries explicades pel meu avi, que suposo ja les hi havia explicat el seu avi, mireu si són antigues.

PERE PAGÈS

Joan Rofas Boira: passió per les dues rodes

La persona de més edat del municipi ens acull a casa seva a la Tallada, acompanyat per la seva filla Elena. Una bicicleta de carretera presideix l'espai càlid i acollidor en el qual conversem.

30 de setembre de 1924. Carrer Alcolea, 46, barri de Sants, Barcelona. El pis de la Gumersinda Boira i en Pere Rofas s'omple d'alegria per l'arribada del seu primer fill, en Joan, un nen que ho mira tot amb ulls encuriosits des del bressol. La cambra s'il·lumina amb la seva presència, competint amb el llum de gas que crema des de la paret. Som a mitjans de la dècada dels feliços vint i el fluid elèctric encara no arriba pertot. Un mes i mig després, la primera emissora de ràdio estatal, Ràdio Barcelona EAJ-1, comença les seves emissions. Quinze anys més tard naixerà la seva germana, Maria Teresa.

En Joan amb la seva filla Elena, desembre 2019. FOTO: JOAN LORENZO

El pare, en Pere, fa de paleta i pocs anys després treballarà com a encarregat en les obres de l'Exposició Universal del 29, que repetiria a la ciutat comtal l'esdeveniment del 1888, aquest cop també amb gran èxit. Es va viure una important transformació urbanística tot donant a conèixer els nous avenços tecnològics i projectant la imatge de la indústria catalana a l'exterior.

La Gumersinda, una castellanina d'empenta que havia arribat de petita amb la família a Barcelona des de les Coves de Vinromà, a l'interior de Castelló, era operària de la fàbrica Auer, una empresa que, amb maquinària tèxtil semblant a les de fer mitges de dona, feia les "camisetes" inventades pel científic austríac Carl Auer von Welsbach per a les làmpades de gas (similars a les que porten els càmping gas que

molts hem fet servir alguna vegada). Dic d'empenta perquè la dona portava l'esperit empresarial a la sang. En parlarem més endavant.

En Joan va creixent, és molt alt per a l'època i arriba el dia de portar-lo a escola per primera vegada. La parella tria la del Sr. Oliveras, al carrer Galileu, un mestre progressista d'esquerres simpaticitzant de l'agrupació nacionalista Nosaltes Sols, que anys a venir acabaria integrant-se a Estat Català. Molt de la ceba, diríem avui. Classes en català amb alguna molt breu pinzellada de castellà. Més endavant, les coses canviarien a pitjor, com bé sabeu. El mestre va haver d'exiliar-se a París passada la guerra, malauradament com tants d'altres. Molts anys després, un altre

docent que havia tingut, el Sr. Josep Montfort, del Pallars, el va retrobar amb cent anys acabats de fer i encara se'n recordava, d'ell: hi ha mestres que ens canvien la vida. Posteriorment, tres anys d'electricitat i mecànica a l'Escola Industrial, sempre a Barcelona, completarien la seva etapa formativa.

Esclata la Guerra Civil i a Barcelona falta de tot. La família comença a passar temporades al poble de la mare. Amb tren fins a Alcalà de Xivert, on els esperava la tartana d'una parenta, que entre sots i "arris!" cobria els quinze quilòmetres fins a les Coves de Vinromà. L'horta és abundosa i de gana no se'n passa gens. Quan arriba el front de guerra deixen d'anar-hi per seguretat. Temps de silenci i "fresqueres".

En Joan es casa avui amb la Maria Domingo, una noia de Valls que amb la seva família han anat a viure a Barcelona, imant vital

1945. La mare d'en Joan ja fa nits que no dorm, desvetllada per un somni: obrir una botiga de làmpades i accessoris de decoració. Rumia que rumiaràs, amb l'ajut econòmic d'uns familiars llunyans aconsegueix donar-hi forma i obre Lámparas Boira, al carrer Santa Eulàlia de l'Hospitalet de Llobregat. L'emplaçament de la botiga és fantàstic, al costat d'una boca de metro en un barri que creix vertiginosament amb la immigració de tot Espanya que arriba a la gran ciutat per treballar a les fàbriques: cinquanta filatures només en aquella zona, una dotzena de restaurants un a tocar de l'altre, milers de persones passant cada dia davant l'aparador, diners per gastar. El negoci és un èxit i en Joan s'incorpora a l'equip, tenen una feina da i falten mans.

"I la mili?", li pregunto. Riu per sota el nas i em respon: "En vaig fer gairebé quatre anys a Barcelona mateix, però poques vegades em vaig posar l'uniforme". Un bon padri li aconsegueix feina com a xofer d'un coman-

En Joan quan tenia 16 anys lluint alçada i bicicleta.
FOTO: ARXIU FAMILIAR

dant de Figueres a la caserna de Lepanto. Mili tranquil·la, amb alguna acció dels maquis que sacsejava el dia a dia dels barcelonins, com l'atrancament al Banco Guipuzcoano a punta de metralleta amagada en un cabàs. Postguerra en estat pur.

El 4L de les Fàries. FOTO: ARXIU FAMILIAR

Som al 1954, monestir de Montserrat. En Joan es casa avui amb la Maria Domingo, una noia de Valls que amb la seva família han anat a viure a Barcelona, imant vital. Tres anys després nixerà la seva filla Elena.

Passió per les dues rodes, dèiem al títol i, en efecte, l'afició del pare per les motos i la proximitat del Club Ciclista Sants varen injectar a en Joan un "verí" que li donaria vida i milers de quilòmetres d'asfalt per carreteres de tot Catalunya. Va ser ciclista federat en categories amateur amb el Sants i el Montjuïc, i fins fa un any (i n'ha fet 95!) encara el podem veure passar per la carretera vella perfectament equipat camí de Sant Pere Pescador.

Entre pedalada i pedalada, en Joan treballa al negoci familiar fins a la jubilació de la mare. Han il·luminat la vida de molta gent i ja som a la dècada dels vuitanta; llavors pensa: "Per què no aprofitar el local per donar continuïtat a l'afició d'una altra forma?". Dit i fet. De les làmpades a les bicicletes i la roba esportiva. Canvi de rètol i seguim. Repara i ven. La cosa funciona i s'hi està fins al final de la seva vida laboral. Es trasllada de residència i se'n va a Castelldefels, a una casa amb vistes al mar que havia construït el seu pare.

En Joan ha portat una vida molt sana, esport i alimentació equilibrada —"vi i cava de qualitat i poca quantitat"— i el tabac ben lluny. I això que de fum a casa en va respirar molt: el seu pare era un consumat fumador d'havans i Rösslis ("mai paper!"), explica mentre recorda un viatge a la Corunya a cavall del 4L de la foto acompanyant-lo a comprar unes quantes caixes de Fàries. Parats davant l'estanc, cotxe matrícula de Barcelona, tot plegat inquieta una parella de policies que els fan marxar: esperen l'arribada del Caudillo!

Un dia d'excursió amb l'Elena. FOTO: ARXIU FAMILIAR

En Joan en primer pla esprintant durant l'escalada a Montjuïc. FOTO: ARXIU FAMILIAR

En Joan i la Maria el dia del seu casament. FOTO: ARXIU FAMILIAR

Va ser ciclista federat en categories amateur amb el Sants i el Montjuïc, i fins fa un any (i n'ha fet 95!) encara el podíem veure passar per la carretera vella perfectament equipat camí de Sant Pere Pescador

Ens acostem. L'Elena vivia a Verges i amb la seva filla Martina venien tot sovint en bicicleta fins a la Tallada. Els agradava el lloc i van decidir instal·lar-s'hi l'estiu del 2010 juntament amb el seu pare, ja vidu. Més tard, arribaran els besnèts, l'Ot i la Rita, fills de la Carol (la noia gran de l'Elena) i en David Resta, que omplen la casa de rialles i jocs i els alegren la vida a tots.

Triem fotos per acompanyar l'article i en Joan corregeix l'Elena sobre una de les imatges: 95 anys i el cap ben clar, quina meravella!

Ens diem adéu al pas de la porta, en Joan somriu amb els ulls.

La vida passa fent un esprint.

JOAN LORENZO QUINTANA

MACFONT, S.A.
Recursos del Mar per a la Indústria Alimentària
17002 GIRONA. 972-218825
WWW.IBERLAND.COM
info@macfont.es

**INSTAL·LACIONS
JAUME**

JAUME PASCUAL PIBERNAT
Mòbil 607 234 388

Tel./Fax: 972 780 388 jpascual@sitelcon.com
C/ Major, 7 - 17134
LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

Elements arqueològics al municipi de la Tallada

Darrere el paisatge, o més ben dit, a sota, s'hi amaga la història. Persones, homes i dones que hi han deixat restes del seu pas. Més enllà dels murs de les muralles i de les esglésies, aquestes empremtes romanen amagades: són les restes arqueològiques.

Tot sovint naturalitzem paisatges, edificis, construccions o carrers, que semblen immòbils en el transcurs del temps. La quotidianitat del dia a dia ens amaga subtilment la història de tots aquells racons per on passegem de manera rutinària i no ens aturem a preguntar-nos què hi fan allà, per què hi són, des de quan hi són, com es van construir o qui els va pensar i fer.

La història, com a ciència social que estudia els processos humans en el transcurs del temps, i l'arqueologia, com a eina pràctica i metodològica per descobrir les restes materials d'aquests processos històrics de les diferents societats, s'encarreguen d'intentar donar llum a tots aquests interrogants que fins ara no ens havíem plantejat.

Allò més conegut del municipi és el nucli antic de la Tallada. Entre les moltes construccions modernes s'entreveuen i destaquen les estructures imponents del castell i de la muralla medieval, amb les seves torres defensives quadrangulars i circulars en què destaca l'església de Santa Maria. Fora del recinte medieval també cal recordar les esglésies de Sant Esteve de Marenyà, Sant Climent de Tor i Sant Mateu de Canet. Un ric patrimoni artístic i arquitectònic, el d'aquestes esglésies a les nostres contrades en el qual no aprofundirem en aquestes línies.

Allò que no es veu

Ens centrarem bàsicament en les restes arqueològiques del municipi. Les restes menys visibles o invisibles: les necròpolis medievals, llocs d'enterrament, i les sitges.

Pel que fa als llocs d'enterraments d'època medieval en coixem dos. El primer està situat en el petit nucli de Marenyà,

Panoràmica de l'església de Santa Maria i de la muralla de la Tallada cap al 1900. AUTOR DESCONEGUT

just en els camps inferiors situats a l'oest de l'església i a l'entorn e l'edifici. En un primer moment l'any 1983 es van detectar superficialment a tocar de l'església dues tombes de lloses de secció quadrangular que havien quedat seccionades d'antic en eixamplar-se el camí que passa per darrere l'absis. Aquestes tombes es van poder datar cap al segle XIII (BOLÒS, 1989: 323) gràcies a la ceràmica localitzada, que serveix a l'arqueologia com a marcador temporal.

En un segon moment, l'any 2009, davant el perill de degradació que patien les tombes seccionades pel camí, es va realitzar una intervenció arqueològica preventiva, dirigida per l'arqueòleg Ferran Codina. S'hi van recuperar restes humanes de setze individus i s'hi van identificar fins a set

Situació dels jaciments dins del municipi.

enterraments anteriors en el temps a la dels enterraments del segle XIII. La tipologia és variada (fosses excavades en roca, fossa antropomorfa, caixes de lloses antropomorfes) i es poden situar cronològicament en un moment posterior a la construcció de l'església, el segle XI (possiblement dins la mateixa centúria).

La segona necròpolis d'època medieval es troba localitzada l'any 2013, al nucli de la Tallada. Sota la direcció de l'arqueòloga Almudena Garcia, es van identificar un total de 22 sepultures al costat sud-oest de l'església. Del total de 22 enterraments, 3 són infantils i 19, adults, enterrats amb ritual cristià, seguint l'eix est-oest, amb les cames estirades i els braços o bé estirats o flexionats o encreuats, amb mortalla o sudari. La datació per carboni ^{14}C d'un dels individus situa la necròpolis al segle XIV, una mica posterior als enterraments de Marenyà.

Les sitges

En referència a les estructures d'emmagatzematge, anomenades genèricament sitges, en trobem diferents exemples al llarg de l'època antiga i medieval. Caldria remarcar que aquestes sempre depenien d'una comunitat o unitat de producció agrícola que s'ubicava en un establiment fix, en aquest cas un *oppidum* o "nucli" iber com el poblat iber del Puig a Albons; una vila romana, com les conegudes del Mas

Localització de les sitges ibèriques. 2002. FOTO: J. DIAZ; G. DE PRADO

Les restes menys visibles o invisibles: les necròpolis medievals, llocs d'enterrament, i les sitges

Camí Marenyà-Tor.

Gusó o Tolegassos, entre Bellcaire d'Empordà i Albons, o un llogarret o nucli d'època medieval com ho seria la Tallada.

Les sitges s'associen a la pràctica de l'agricultura a les societats neolítiques. L'agricultura era l'activitat principal i la seva base econòmica. Aquest sistema d'emmagatzematge dels cereals perdurarà també al llarg de tota l'edat medieval. Avui dia, encara i en parts molt específiques del món, com seria el nord d'Àfrica, al Marroc, per posar un exemple, es continuen utilitzant per a la conservació del gra del cereal.

Necròpolis de Marenyà: ubicació de les tombes darrere l'absis. Juny 2009. FOTO: FERRAN CODINA

¹ La datació amb carboni 14 és una datació dels materials orgànics basada en el procés físic de la desintegració radioactiva. La matèria orgànica està composta fonamentalment de carboni. El carboni és fixat per les plantes a partir del CO_2 de l'atmosfera. El carboni es presenta en diferents isòtops, essent el ^{12}C el més habitual, no obstant s'hi troba també ^{14}C . El carboni 14 presenta la peculiaritat que és inestable i es va desintegrant de forma contínua. De fet, el carboni 14 té una semivida de 5.730 anys; és a dir, que al cap d'aquest temps la meitat del ^{14}C s'ha desintegrat. El carboni assimilat per les plantes pren una proporció estable entre l'isòtop ^{12}C i el ^{14}C .

Així doncs, si s'obté una mostra de material orgànic i es processa al laboratori amb les tècniques adequades, hom pot determinar la proporció entre el ^{14}C i ^{12}C , de manera que es pot arribar a determinar l'edat aproximada en què aquell material va deixar d'assimilar carboni, cosa que permet de datar-lo i, indirectament, saber l'edat de l'objecte que en forma part.

Necròpolis de Marenyà: detall de tomba de lloses. Juny 2009.

FOTO: FERRAN CODINA

Necròpolis de Marenyà: detall de tomba infantil de fossa. Juny 2009.

FOTO: FERRAN CODINA

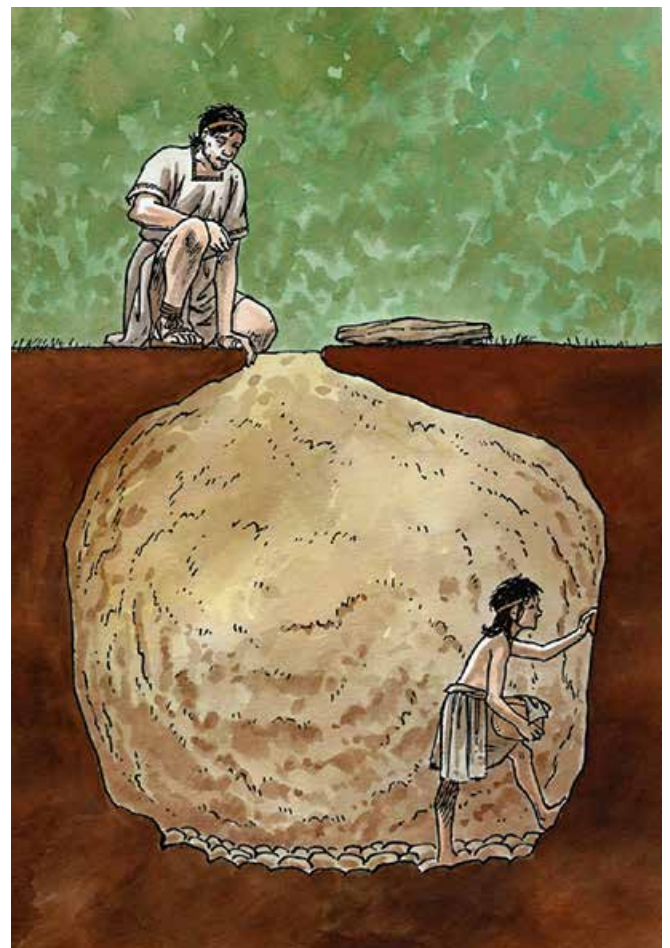
Per recordar què és una sitja, diríem que és una estructura excavada al subsòl natural que per les seves condicions d'impermeabilitat és apta per a l'emmagatzematge del gra. El gra es podia guardar de deu a quinze anys i la sitja tenia una boca petita que es podia segellar amb una llosa de pedra. Un cop utilitzades i buides servien com a abocadors on dipositar restes ceràmiques trencades, animals morts, rebuig de material constructiu i altres elements en desús.

Mostres d'aquests elements arqueològics d'emmagatzematge d'època antiga en tenim diferents exemples al municipi, com les sitges del camí de Marenyà a Tor, descobertes per l'arqueòleg Ferran Codina. Els materials es podien datar des del baix Imperi romà fins a època medieval i no se'n coneix amb certesa ni l'extensió ni la cronologia.

Al camí de Marenyà a Garrigoles, després d'un doble revolt del camí², es van localitzar les restes de dues sitges ibèri-

Al camí de Marenyà a Garrigoles, després d'un doble revolt del camí, es van localitzar les restes de dues sitges ibèriques i el que semblava ser un fons de cabana

ques i el que semblava ser un fons de cabana. D'aquestes restes només es va excavar una de les sitges, en una intervenció realitzada la primavera de 1998 per J. Casas. Entre els materials recuperats cal destacar la presència d'escassos fragments de ceràmica àtica, fragments de ceràmica a mà, ceràmica comuna ibèrica, àmfora ibèrica de boca plana i algun fragment d'àmfora púnico-ebusitana. La cronologia proposada pel final de l'ús d'aquesta sitja giraria entorn de mitjans del segle IV aC. Actualment encara es poden veure al marge dret del camí les restes del negatiu de la sitja excavada.

Construcció d'una sitja ibèrica. MUSEU ARQUEOLÒGIC DE MANLLEU

² Cal destacar el paper de l'arqueòleg Ferran Codina en les tasques de localització, intervenció arqueològica i estudi en la majoria d'elements arqueològics del municipi. Aquestes sitges del camí de Marenyà a Garrigoles les va localitzar ell mateix. D'igual manera cal anomenar altres professionals de l'arqueologia com en Josep Casas, que realitzà les tasques els anys noranta, i l'Almudena Garcia, aquesta última dins el nucli urbà de la Tallada l'any 2013.

A les Solades, sortint del nucli del poble per la C-31 en direcció Verges, les sitges documentades s'ubiquen a l'esquerra de la carretera, tot just abans del creuament amb el Camí de les Cometes. Els treballs arqueològics de 2010 van permetre l'excavació de quatre estructures negatives de forma globular. Els arqueòlegs han interpretat aquestes estructures com a part d'un camp de sitges que es podria relacionar amb algun poblat proper, que funcionaria com a unitat d'explotació agrícola del territori, que no s'ha localitzat fins al moment. La cronologia establerta per al jaciment a través de la ceràmica i les àmfores localitzades correspondria al segle IV aC.

De mostres d'aquests elements arqueològics d'emmagatzematge d'època medieval en tenim les localitzades al costat nord i oest del carrer Castell, just davant de la casa coneguda com "El Sitjar" es va identificar un camp de sitges de les quals es van excavar disset. Pel material obtingut, com ceràmiques comunes de cocció reduïda, ceràmica espatulada de cocció oxidant o restes de fauna bullida, es van situar entre els segles IX i XI. A la zona de ponent del mateix carrer es van localitzar forats de pal i quatre sitges, aquestes de cronologia baixmedieval (XIII-XIV) per la presència de ceràmica vidriada dins del rebliment.

Encara avui dia podem seguir gaudint i contemplant aquests meravellosos camps de conreu en el nostre pla i a tot l'Empordà,

com a empremta del nostre passat i signe d'identitat d'aquesta activitat agrícola en el nostre territori. Uns camps llaurats i treballats amb la constància i la fermesa de les famílies que han mantingut aquest llegat viu, generació rere generació.

ROBERT GARCIA DE CONSUEGRA-MEDINA

BIBLIOGRAFIA

BADIA HOMS, J. (1977) *L'Arquitectura Medieval de l'Empordà*. I: El Baix Empordà

BOLÒS MASCLANS, J. (1989) *Catalunya Romànica VIII*

CASAS GENOVER, J. (1999) *Estudis del Baix Empordà*

CODINA FALGÀS, F. (2009). "Marenyà, plaça de l'Església. La Tallada d'Empordà, Baix Empordà. Memòria de la intervenció arqueològica". Núm. mem. 8005

GARCÍA ORDÓNEZ, A.; ROSILLO TURRÀ, R. (2013). "Intervenció arqueològica a la Tallada d'Empordà, nucli antic intramurs (Baix Empordà)". Núm. mem. 12609.

"Memòria de la intervenció arqueològica preventiva realitzada al jaciment de les Solades (La Tallada d'Empordà, Baix Empordà)". Núm. reg. 8414

NOLLA BRUFAU, J. M.; CASAS GENOVER, J. (1984) *Carta arqueològica de les comarques de Girona*.

El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya.

Bar L'Empordanet

Joan Agustí Feliu

La Tallada d'Empordà
17134 GIRONA
Tel. 972 78 03 02

BASE escola de **dibuix i pintura**

Iniciació i nivell avançat
Estudiants BBAA i d'arquitectura
Ensenyaments artístics
Plàstica infantil

FONAMENTS
TÈCNiques
PROCEDIMENTS
PAISATGISME
FIGURA

ensenyament personalitzat
la classe gratuïta *

BASE Carmen Roger
La Tallada d'Empordà
www.carmenroger.com

Informació:
T. 972 780 028
M. 687 892 858

CONSTRUCCIONS
EL PUIG SEGALÀ SL

Albert Urtós

Ctra. Figueres s/n 17134 La Tallada d'Empordà
☎ 676 04 24 94
✉ conselpuigsegalar@hotmail.com

glaC
GLOBAL ALIMENTÀRIA CATALANA S.L.

Menjars del món

Mercagirona - local 23
17005 GIRONA

Tel. 972 396 931
globalcatalana@gmail.com

Club de Lectura de CaMaTorTa

Ja sabem que hi ha clubs que són més que un club.
El club de lectura de Camatorta n'és un. Aquí en teniu la prova.

La segona part d'aquest any, després de les vacances d'estiu, ha estat una temporada de grans lectures en el doble sentit, per la qualitat i per l'extensió.

El primer llibre que hem comentat, el diumenge 8 de setembre, és un recull de contes d'Italo Calvino, un dels autors més reconeguts de la narrativa italiana del segle XX: *Els amors difícils*. Són històries aparentment realistes que parteixen de situacions amb una persona que n'estima una altra; però sempre apareix algun element subtilment pertorbador que produeix un efecte estrany que sorprèn el lector i que l'obliga a posar en dubte el realisme. El mateix autor ens explica en el pròleg algunes claus d'interpretació global dels textos recopilats.

Cartell de la reunió sobre *Visc, i visc, i visc*.

Comentant Italo Calvino, 8-IX-2019.

De les 13 narracions breus esmentarem "L'aventura d'un soldat", primera d'aquestes peces, fins a la d'una esposa, un miop o d'un poeta, entre d'altres. Per tancar el volum hi ha una segona part: "La vida difícil", que dona títol al llibre, amb dos contes: "La formiga argentina" i "El núvol de smog". Tots els textos són escrits amb gran domini lingüístic; en destaquem algunes descripcions fetes amb un estil meticulós i acurat.

El mes següent, el 6 d'octubre, la tertúlia literària va girar entorn de *Visc, i visc, i visc*, de Maggie O'Farrell. L'autora

hi narra, amb una força que aclapara, disset moments en què la seva vida va córrer perill i va estar a punt d'escapar-se-li entre els dits. Són disset escenes amb el títol de la part del cos afectada i en perill, excepte l'última, que fa referència a la severa afecció dèrmica i al·lèrgica que pateix la seva filla.

El títol és un homenatge a Sylvia Plath i es tracta d'un fragment d'un poema seu: "Vaig respirar fondo i vaig escoltar el meu cor, que

presumia com sempre. Visc, i visc, i visc", molt adient tenint en compte que totes les situacions que ens presenta la Maggie O'Farrell són molt visceral i plenes de vida. Quan s'ha estat tan a prop de la mort, les petites coses de la vida es veuen extraordinàries.

El passat 10 de novembre vam comentar una extensa novel·la de Kristin Hannah: *El rossinyol*. Una narració captivadora ambientada a la Segona Guerra Mundial; un drama èpic que ens mostra una cara de la història sovint menystinguda: la guerra viscuda per les dones. A la França ocupada

Videoconferència amb Carme Martí, 8-XII-2019.

pels nazis, la Isabelle i la Vianne se les hauran d'empescar per sobreviure i procurar un canvi social que ambdues anhelaven. La Isabelle s'uneix a la resistència i ajuda els aviadors britànics a fugir del país mentre la Vianne es veu obligada a allotjar un oficial nazi a casa seva. Dues dones aparentment fràgils que treuen forces en situacions difícils.

Per acabar l'any, diumenge 8 de desembre dediquem la tarda a *El camí de les aigües*, de Carme Martí, autora que ha tingut la gentilesa de fer una videotrobada amb nosaltres. Hem aprofitat els mitjans digitals actuals per saludar-la i comentar amb ella la seva complexa novel·la, que va alternant la història de la Maria, l'àvia cuinera, basada en fets reals, amb

Club de Lectura

Diumenge 8 de desembre de 2019 a les 6 del vespre
Espai cultural La Caseta de La Tallada d'Empordà

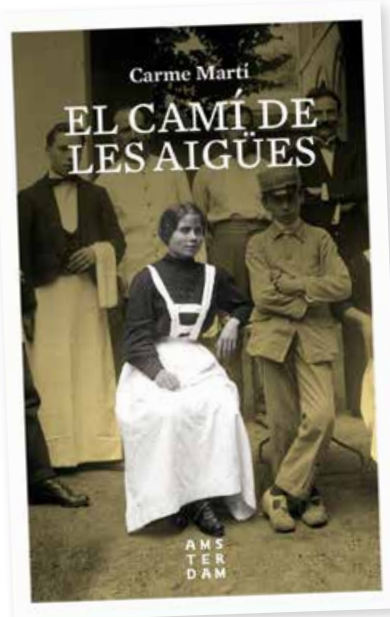
Us convidem a comentar la novel·la
EL CAMÍ DE LES AIGÜES de **CARME MARTÍ**

ACTIVITAT OBERTA A TOTHOM

Amb el suport de l'Ajuntament de La Tallada d'Empordà

Cartell de la reunió sobre *El camí de les aigües*.

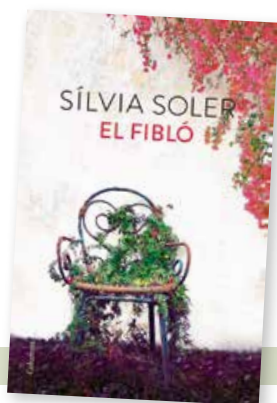
la ficció d'una escriptora actual anomenada Laura que ha d'afrontar situacions personals i familiars difícils. Totes dues "dones capaces de tirar endavant després d'haver caigut, de recolzar algú després d'haver estat rebutjades, de viure després de veure la mort."¹

La Carme ja va mostrar-se una fina cronista, pacient i ferma a *Un cel de plom*, quan ens va apropar a la persona de Neus Català, supervivent de l'horror nazi, obra que també hem llegit en el nostre club de lectura ja fa un temps. En aquesta segona obra, *El camí de les aigües*, ens fa un cant a la cuina feta amb amor i un deliciós homenatge a les àvies treballadores que mai no es van deixar vèncer per les adversitats del seu temps. Una gran novel·la que us recomanem llegir amb calma per gaudir-ne en tots els seus aspectes: una prosa acurada i una doble trama ben lligada que no us deixarà indiferents.

Us desitgem un molt bon any nou ple de salut i bones lectures!

MARGARITA VIDAL
Dinamitzadora del club de lectura

¹ Paraules de Jordi Salazar extretes de <https://camidelesaigues.com/>

El fibló, de Sílvia Soler

Publicada enguany, tretzena novel·la de la periodista i escriptora figuerenca, habitual a les tertúlies radiofòniques i amb columna setmanal del diari *Ara*.

Des de l'any olímpic, amb la publicació d'*El centre exacte de la nit*, passant per *39+1*, que fins i tot va comptar amb adaptació televisiva en format sèrie i per *Petons de diumenge* (2008, Premi Prudenci Bertrana), Sílvia Soler ens ha regalat els darrers anys senars un títol per gaudir de la seva prosa amena amb un pes important de les relacions familiars.

Encetat el cicle el 2013 amb la celebrada *L'estiu que comença* (Premi Ramon Llull), va seguir-la *Un any i mig* el 2015, *Els vells amics* dos anys després i a continuació *El fibló*, el títol que avui us presentem.

Sílvia Soler aconsegueix amb el seu estil crear una sensació de proximitat i empatia amb les quals fàcilment molts de nosaltres podem sentir-nos identificats. Vivències quotidianes, petits secrets que bateguen somorts a l'interior de les famílies, sentiments expressats amb naturalitat, emoció en les formes i en els gestos discrets que a voltes, sense paraules, construeixen la nostra petita història personal. La família com a nucli, però també la força de l'amistat que sense vincles de sang esdevé motor vital que ens mou i ens va vèncer tots els obstacles. La saviesa popular ens diu: "els amics els tries, la família te la trobes".

A *El fibló*, coneixerem tres germans i una casa a Alella. Un pare autoritari, una biblioteca molt personal i la poderosa presència absent de la mare. Viurem la reconstrucció de l'habitatge però, sobretot, la recomposició de la relació fraternal. El difícil dol després de la mort i la necessitat d'afrontar-lo malgrat la devastació que ens provoca.

L'autora, Sílvia Soler Guasch.

"Hi havia dies que desitjava que una rierada s'ho endugués tot, les recanques, els llibres del pare amb les dedicatòries, les cadires del jardí que la mare s'estimava, la noguera malalta, les abelles." (fragment d'*El fibló*)

Els llibres del pare i les veus que hi nien van aflorant mentre avancem en la lectura, com peces d'un trencaclosques emocional.

Les casualitats han fet que la novel·la de Sílvia Soler veïés la llum just tres mesos després que el seu germà, Toni Soler, publicqués *El tumor* (Anagrama), un llibre autobiogràfic sobre la mort del pare. "A l'estiu va explicar-me que l'estava escrivint i que es diria *El tumor*. Em va cridar l'atenció el títol, perquè jo tenia clar que el meu es titularia *El fibló*", recorda l'escriptora, que afegeix que, l'una a través de la

ficció i l'altre de l'autobiografia, parlen tots dos "claríssimament del mateix" (diari *Ara*, suplement "Llegim").

Un bon autorregal de Nadal si encara no l'heu llegit. També podeu demanar-lo als Reis...

FITXA:

El fibló

Sílvia Soler

EDITORIAL: Columna Edicions

TEMÀTICA: Novel·la contemporània

COL·LECCIÓ: Clàssica

NOMBRE DE PÀGINES: 304

MARGARITA VIDAL

Més paraules de la Tallada (3)

Seguim amb la sèrie de paraules que es poden sentir a la Tallada, amb les seves glosses i cites literàries.

Clavies: les clavies o clavilles tenen el sentit de “turmell”, o més específicament de la part del turmell on sobresurt el mal·lèol del peroné. Prové del llatí *clavicula* i ha donat *clavija* en castellà, *clavilha* en occità i *cheville* en francès, segons Joan Coromines. Ja veiem que el significat es relaciona amb “clau”, o sigui, “tija de ferro, de llargària i de gruix variables, punxeguda de l’un extrem i amb una cabota a l’altre, que, feta entrar a cops de martell, serveix per a unir dues peces, per a suspendre-hi alguna cosa o per a fins ornamentals”. O, més específicament pel que fa a *clavilla*: “tros de fusta o metall, cilíndric o lleugerament cònic, que s’introdueix en un forat fet en un objecte” (DIEC2). D’aquí que també existeixi una “clavilla elèctrica”, o sigui, la part de l’endoll que s’introdueix a la “base” o, dit més planerament, a aquells forats on les criatures mai no han de ficar els dits! De fet, els ossos de la cama —la tibia i el peroné— que conflueixen en la clavia o turmell tenen tant forma de clau de ferrar com de clavilla (per exemple d’un instrument musical per cargolar-hi les cordes, encara que aquestes peces en els instruments en general porten una orella). En castellà *clavija* no significa ‘tobillo’, però en francès i en occità, *cheville* i *clavilha* sí.

El DCVB només indica que *clavia* com a turmell s'utilitza a les comarques gironines. A *Refransys i dites populars de Llofriu*, recollides per Irene Rocas (edició a cura de Rosa Angelats i Pep Vila. Arxiu de Palafrugell, 2004), es cita la frase feta “Pubia [pubilla] penjada per sa clavia” que “també se diu burlant-se de ses pubies que solen ésser vanitoses”. En això el significat se m’escapa, encara que la imatge d’una noia penjada per un turmell sembla un càstig massa terrible, per més vanitat que hostatgés la interfecta.

Amb tot plegat ja ens adonem que si ens *claven* un cop a la *clavia* sentirem un dolor tan intens com si el maleït agressor hagués emprat un martell. I pitjor encara si ens el claven no-saltres mateixos.

Escalipatxo: a primer cop d’ull sembla clar que és una paraula que ve de *calàpet*, que en molts llocs de Catalunya vol dir ‘gripau’. De fet, el DCVB situa *escalàpet* a Blanes i també es pot sentir *esgalàput*. Segons Joan Coromines, mentre que al País Valencià d’aquest animal en diuen *sapo* (paraula preromana que ens arriba del mossàrab i que existeix tant en castellà com en basc) i a les Illes i les terres gironines en diuen *calàpet*, a la resta se’n diria *gripau*. També se’n diu tòtil (pel so del seu cant nocturn) i el meu pare insultava amb el femení tòtila, que vindria a ser un equivalent de beneït (DCVB) amb un matis sexista. El sufix “-atxo” ja hi dona un matis despectiu i, de fet, el gripau inspira una certa repugnància. Si no, mireu què en diu el DIEC2: “Amfibi anur cobert d’una pell berrugosa, sovint amb glàndules que contenen líquid irritant, de costums menys aquàtics i moviments més lents i feixucs que la granota.”

O sigui que el gripau sempre s’ha associat amb la lletjor, la manca d’elegància i l’estupidesa. Altrament, com d’altres amfibis, el gripau experimenta una metamorfosi i passa de l’aigua a la terra. Si pot fer aquest canvi, potser també pot esdevenir un príncep. En algunes versions del conte dels germans Grimm, el príncep convertit en granota en realitat és un gripau, cosa que fa de la princesa una veritable heroïna en complir amb la paraula donada.

En el seu Bestiari, Pere Quart reprenia el tema clàssic de la lletjor amb aquests versos:

GRIPAU

Ets àgil, ets au,
s’eixampla ton cau,
les ales espolses
i voles suau
per un cel de molses.
Somia el gripau
i passa hores dolces.

RAMON CASARES

Els jocs de taula

FOTO: FINA JUÁREZ

Aquesta fotografia representa un dels bons moments que passen les dones del Sinofós les tardes que es troben. Les seves cares expressen concentració i benestar. Crec que la combinació de l'habilitat de la concentració amb l'emoció d'estar a gust proporciona un en relació amb l'aprenentatge tant a petits com a grans. El joc com a eina educativa és una bona estratègia per aconseguir aprendre d'una manera agradable.

L'escola és un reflex de la societat i del moment en què es viu, per tant, si fem un repàs dels estils d'aprenentatge a

El joc com a eina educativa és una bona estratègia per aconseguir aprendre d'una manera agradable

Un joc per compartir una bona estona. FOTO: ROSER BAGUÉ

l'escola, al llarg dels últims anys, ens adonem com els models han anat seguint una transformació. Durant la Segona República a Catalunya (1931-1936), l'Escola Catalana va arribar a ser un model educatiu innovador, un espai d'educació on el joc, l'observació i la participació activa de l'alumnat constituïen la base d'aprenentatge. Acabada la Guerra Civil

Espanyola, el 1939 es va iniciar l'època franquista, en la qual l'escola tenia per lema "la letra con sangre entra", un canvi radical. Després del 1977 van començar la reforma educativa implantant diferents plans educatius que derivaven l'aprenentatge cap a un model més agradable per part de l'alumnat, fins arribar als moments actuals, en què s'intenta que aprendre sigui plaent.

Qualsevol persona que estigui motivada a fer qualsevol activitat ho aprèn fàcilment, aleshores aprendre jugant és exitós.

Jugant en tornar de l'escola. FOTO: ROSER BAGUÉ

Des dels primers mesos de vida, el joc permet el creixement cognitiu de l'infant i la interacció amb el seu voltant. A mesura que l'infant va creixent, el joc esdevé el mitjà social per excel·lència, i en el moment en què és capaç d'entendre les regles del joc, pot començar a jugar en equip.

Els jocs de taula són aquells jocs que es juguen al voltant d'una taula. Són anomenats "jocs de tota la vida". Són aquells jocs que juguem a casa, amb família, amb els amics, que omplen les estones lliures quan estem reunits. Qui no ha jugat a cartes, o al joc de l'oca, o al parxís, o a dòmino, o al monopoli, o al tabú, o tants altres jocs que tothom recorda? Són jocs que ens permeten estar junts i compartir una bona estona.

Cal aprendre a fer anar les peces. FOTO: ROSER BAGUÉ

Aquests tipus de jocs reuneixen els requisits per englobar-los en els jocs educatius, ja que requereixen diverses habilitats que afavoreixen el desenvolupament general de la persona. Partim de la base que els jocs de taula requereixen un nombre de jugadors, per tant els cataloguem com a jocs d'equip.

Els avantatges educatius dels jocs de taula

AFAVOREIXEN:

La relació entre els jugadors. Implícitament, es treballa la tolerància, el respecte i la confiança. Saber compatir és necessari i cal aprendre a fer-ho de manera sana, amb respecte pels companys.

- El pensament dirigit cap a un objectiu. Actuar per un motiu concret i ser constants fins a aconseguir-lo.
- L'estratègia. Preveure el que pot passar i actuar perquè passi o no, depenent del que interessi.
- El treball en equip. Facilita la cooperació i la presa de decisions conjuntes.
- La comprensió lectora a l'hora de llegir i aplicar les normes del joc. També a ser justos i a no fer trampes.
- La imaginació i la creativitat. Hi ha jocs en què cal fer representacions d'accions o objectes i encertar-ne el significat.

Implícitament, es treballa la tolerància, el respecte i la confiança

- L'expressió de les emocions i el seu control. Estar content quan es guanya o s'encerta, estar-ho menys o bé enfadat, quan el joc no surt com un desitja.
- La psicomotricitat fina. Agafar les peces del joc i col·locar-les al lloc corresponent.
- L'orientació espacial. La percepció visual i la coordinació visuomotriu. Observar on col·locar les fitxes i coordinar el moviment precís.
- L'aprenentatge de nous idiomes si el joc està dirigit a aquesta funció. Retenir paraules o conceptes a través del joc és molt eficaç, ja que hi intervenen diferents aspectes: la percepció visual, l'auditiva, l'interès, la concentració i sobretot el fer-ho de gust.

Davant d'aquestes característiques, podem concloure que jugar a "jocs de taula" és una bona estratègia per millorar el desenvolupament cognitiu i social de les persones, estrènyer relacions, reconduir relacions minvades i establir-ne de noves tot passant una estona agradable.

Els jocs de taula són una divertida eina educativa. No els arraconis!

ROSER BAGUÉ PARETAS

L'ENTORN NATURAL DEL NOSTRE MUNICIPI

Feu esport a l'aire lliure? Camineu pels nostres verals? Aneu en bicicleta? Caceu espècies vegetals o animals? Si és així, l'enquesta d'aquest número us interessa i molt!

L'enquesta tracta de copsar la relació lúdica i d'esbarjo que té el nostre veïnat amb l'entorn natural del municipi. La data de tancament per a la recepció d'enquestes *on line* i en paper va ser el dimarts 3 de desembre. Se n'han rebut 72. Respecte de les enquestes *on line*, hem de dir que, si no teniu enregistrat el vostre e-mail en la base de dades de l'Ajuntament, no les rebreu pas. A les preguntes núms. 2, 3 i 4 hi ha més de 72 respostes perquè l'enquestat podia triar-ne una o dues sense ordre de preferència: en aquestes els tants per cents de les respostes estan calculats respecte al nombre total de les 72 enquestes.

Comentari de l'enquesta

Per les preguntes 1 i 2 hom coneix que no som pas un municipi de gent sedentària. És obvi si considerem que vivim en un entorn més natural que urbanitzat; i el sol fet de desplaçar-nos, si no ho fem motoritzats, ja comporta un contacte directe amb la natura. Continuem així, amb poc ús dels motors de combustió que pol·lueixen l'aire, i estirem les cames, que guanyarem en salut! Aquest missatge el té ben interioritzat, en general, el nostre veïnat, com es demostra a la pregunta 2, que tracta sobre les activitats d'esbarjo al nostre entorn natural. Segons les respostes donades, la majoria passeja per distracció i deixondiment (65/90%); d'altres s'esbalaeixen a més observant ocells, arbres, plantes i postes de sol (17/23%); i d'altres són apassionats recol·lectors de cargols, espàrrecs, bolets o de qualsevol altre producte que la natura els ofereixi fora del mercat (16/22%). Cap caçador ha contestat l'enquesta, tot i que hom els ha de tenir en compte quan s'aixeca la veda.

L'esport

Per la pregunta 3 veiem que el nostre municipi practica l'esport en la natura amb moderació. Està bé que hi hagi un nucli de no practicants (14/19%) com a contrapunt a l'excessiva dèria per l'esport que ara ens assetja o està de moda. L'esport més practicat a l'aire lliure és la marxa o córrer pausadament, *jogging* en anglès (38/56%). Els hem posat junts però no són pas el mateix. L'un és caminar amb un cert ritme, l'altre és córrer sense afany competitiu, com una pura gimnàstica. Gran èxit estan tenint les sessions de mar-

La BTT, un esport a l'aire lliure.

xa nòrdica que organitza la Diputació i que cada dimecres a la tarda surt de L'Empordanet: un grup de 'marxaires' (més dones que homes) avança, amb pals i a grans gambades, sense desapropiar l'ocasió de xerrar a què convida la mateixa marxa. Enhorabona per la iniciativa! No és un grup poc nombrós el dels ciclistes (30/41%) que practiquen el ciclisme en les dues modalitats més amatents: el de carretera i el de muntanya. Els camins del nostre municipi permeten llargues i interessants rutes per a les MTB (*MounTain Bike*, en anglès) o BTT (Bicicleta Tot Terreny, en català). Tampoc cap motorista no ha contestat l'enquesta tot i que se'ls sent d'una hora lluny quan roden per la muntanya. Tan sols hem detectat un genet o una amazona solitària (1/1,4%), que no és pas servidor, car l'euga que tenia se m'ha mort el juny passat: Tor-Ullet, que la terra li sigui lleu!

L'estat del bosc i dels camins

A la pregunta 4 l'ítem "la neteja de recs i torrents" és, segons els enquestats, la segona cosa més necessària que cal millorar (32/44%). Una neteja de vegades laboriosa i complicada en què l'Ajuntament no té tota la iniciativa, perquè depèn principalment de la Conselleria de Medi Ambient: conflicte de competències. Ara bé, el que preocupa més és el mal estat del bosc: brut i deixat com està augura futurs incendis. De fet "el sanejament del bosc" és la millora més urgent que consideren els enquestats (32/44%). A aquest efecte és d'agrair la labor dels voluntaris de l'ADF El Puig Segalar, que un cop al mes es reuneixen per netejar una zona de bosc (i

Caçar bolets, una activitat de tardor. FOTO: RAMON CASARES

també per fer un bon esmorzar). Com a nota curiosa, un dels enquestats, amb gran consciència ecològica, assenyala a l'apartat "altres": "No tallar els lindes dels camps, els osells els utilitzen per fer nius" (sic). L'estat dels camins (26/36%) i la seva senyalització (26/36%) també són assenyalats com francament millorables, tot i que el pressupost que hi destinen l'Ajuntament i la Diputació és important. Si bé s'ha de dir que el nostre municipi és extens i té molts quilòmetres de "camins rurals" i "itineraris saludables", una denominació un xic supèrflua al meu entendre que es podria substituir per una major informació de distàncies, pobles i punts geogràfics.

Cuidar l'entorn natural

A les tres darreres preguntes les respostes del veïnat són ben bé una oda a la natura. Quasi unanimitat (71/98%) a reconèixer que les administracions haurien d'invertir més diners i mitjans per al manteniment de l'entorn natural allà on

l'espàrrecs, a la primavera. FOTO: RAMON CASARES

l'activitat humana el degrada. Encara esperem l'acabament del col·lector d'aigües residuals al nostre municipi. Per les darreres informacions, s'estan fent les últimes expropiacions i ja es veu el final d'una obra que s'ha eternitzat pel solapament de les administracions actuant. De moment continuem abocant els nostres *detritus* als recs que, com el seu nom indica, serveixen per regar. També una immensa majoria considera que un dels atractius de viure al nostre municipi és el meravellós entorn natural que tenim (70/97%). No hi ha, però, un consens absolut a l'hora de potenciar més l'entorn natural com d'interès turístic i cultural: n'hi ha 12 (16%) que no ho volen i 5 d'indiferents (7%). Tot i així són majoria els qui creuen que hom ha de compartir aquest bé tan preable que tenim (55/76%); i en aquest sentit és encomiable l'apartat informatiu que la pàgina web de l'Ajuntament té relacionat amb això.

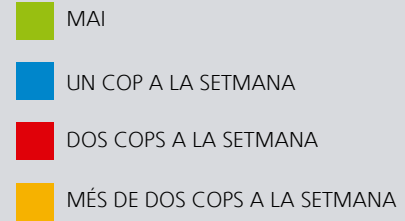
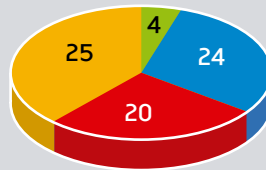
En general, segons aquesta petita enquesta, el nostre veïnat està content de viure en un entorn natural tan privilegiat com el que tenim i valora enormement tot el que es faci per preservar-lo i millorar-lo.

JORDI MARGARIT

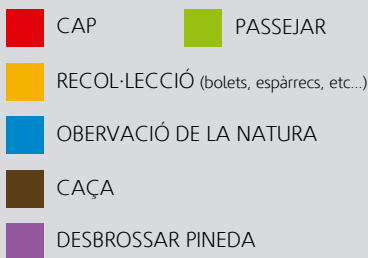
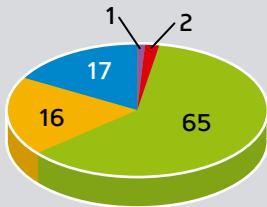
1. Acostumes a moure't pel nostre entorn natural fora de la teva feina (agrícola, ramadera, etc.)?

73 respostes

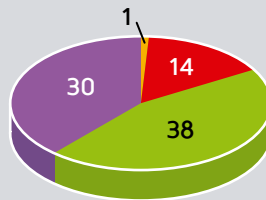
2. Quina d'aquestes activitats d'esbarjo practiques més al teu entorn natural? (Assenyalan dues)

101 respostes

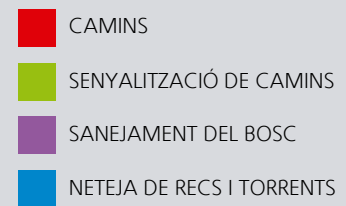
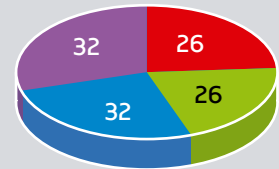
3. Quines d'aquestes activitats esportives practiques més al teu entorn natural? (Assenyalan dues)

82 respostes

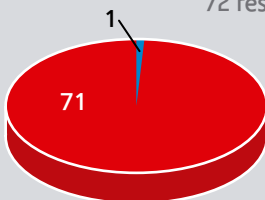
4. Quina d'aquestes coses milloraries del nostre entorn natural? (Assenyalan una o dues)

116 respostes

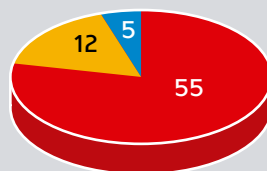
5. Creus que les administracions haurien d'invertir més diners i mitjans per al manteniment de l'entorn natural?

72 respostes

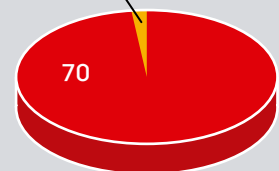
6. Creus que s'hauria de potenciar més el nostre entorn natural com d'interès turístic i cultural?

72 respostes

7. Creus que un dels màxims al·licients de viure al nostre municipi és el de poder gaudir del nostre entorn natural?

72 respostes

TESTIMONIS DEL TERROR (II)

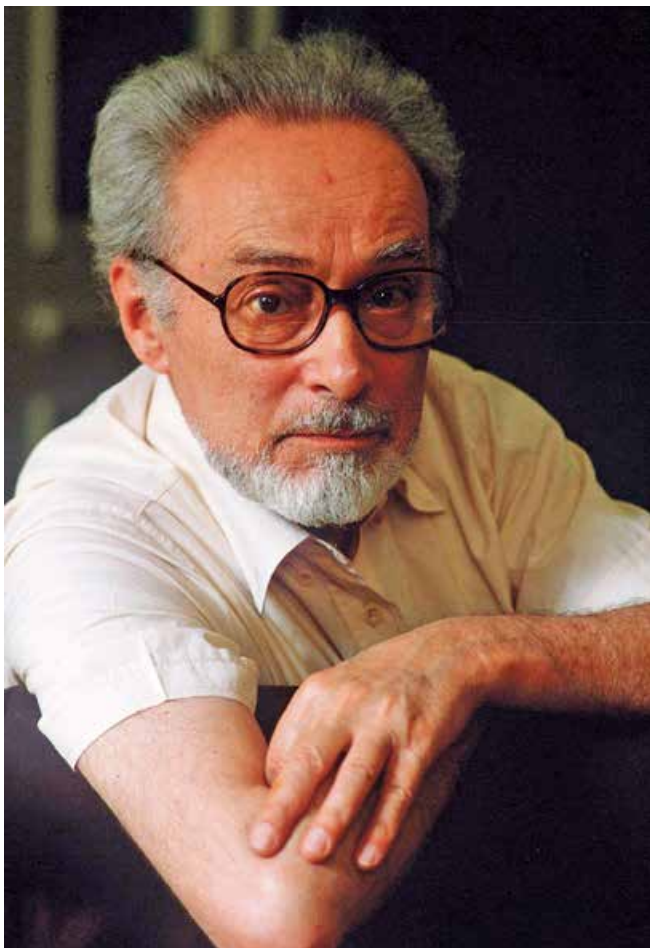
Els testimonis sobre els camps de concentració nazis i soviètics constitueixen gairebé un gènere literari. Ajunten una gran qualitat literària amb un valor testimonial excepcional.

En l'anterior article vaig parlar, d'una manera molt general, dels camps de concentració alemanys i soviètics. Ara em fixaré en alguns testimonis concrets dels qui van sobreviure als camps. Al final de l'anterior article hi havia unes breus indicacions bibliogràfiques sobre alguns d'aquests testimonis. Em referiré bàsicament a aquests, tant per la vàlua de la seva experiència com per la seva qualitat literària. Es tracta de Primo Levi, Alexandr Solzhenitsin, Evgenia Ginzburg i Varlam Shalamov. Primo Levi és supervivent dels camps nazis i els altres tres ho són dels camps soviètics.

Primo Levi és probablement el més conegut dels supervivents d'Auschwitz gràcies a l'obra escrita que ens ha deixat de la seva experiència concentracionària, el valor literari i experiencial de la qual és inqüestionable. Aquí em referiré al que es coneix com la trilogia d'Auschwitz, que es compon

Evgenia Ginzburg.

Primo Levi.

de tres escrits: *Si això és un home*, *La treva* i *Els enfonsats i els salvats*. La primera d'aquestes tres obres la va escriure immediatament després de l'alliberament del camp. Les altres dues són posteriors. Per a sorpresa seva, el manuscrit d'aquesta primera obra —*Si això és un home*— fou rebutjat per una prestigiosa editorial, cosa que va obligar Levi a buscar-ne una altra, que tampoc no en va vendre tots els exemplars. Aquest fet puntual és un símptoma de l'acolliment que van tenir entre els seus els supervivents que retornaven dels camps. Potser no és tan sorprenent aquest fet si tenim en compte l'experiència del mateix Primo Levi en arribar a casa seva després de l'odissea del seu alliberament: "ningú no m'esperava i els va costar reconèixer-me". L'interès de l'obra de Levi rau en les reflexions que fa arran de la seva experiència, d'una gran qualitat humana i també d'una gran lucidesa. En el primer volum és on parla més directament de la seva experiència del camp. Les descripcions que fa de la vida dels presoners és esfereïdora, i el títol que dona al llibre en reflecteix fidelment el contingut: als camps de concentració ens trobem al límit del que entenem per condició humana. És difícil entendre-ho per a qui no ho ha viscut. En els altres dos volums abunden més les reflexions de caire filosòfic o simplement humanitari. Potser el més destacable és el que trobem en el tercer volum —*Els enfonsats i els salvats*— sobre la veracitat o autenticitat dels testimonis del terror. Segons Levi, els autèntics testimonis no són els qui escriuen —aquests són

els salvats—, sinó els qui han mort i no han tingut oportunitat d'expressar la seva experiència —els enfonsats. Els qui, com ell, han pogut escriure, són els qui no han arribat fins al final i han sobreviscut perquè han gaudit d'algun privilegi; són com una mena de testimonis vicaris, que mai no podran transmetre l'experiència dels autèntics testimonis. Aquesta és la paradoxa dels testimonis del terror.

Testimonis dels camps soviètics

Dels testimonis dels camps de concentració soviètics el més conegut és, probablement, Alexandr Solzheznitsin, que fou guardonat amb el Premi Nobel de Literatura per la seva obra *Arxipèlag Gulag*, en la qual va fer pública l'existència de l'entramat dels camps de concentració soviètics. No és la millor obra literària de Solzheznitsin, però sí que es tracta d'una obra d'un gran valor documental i de denúncia. L'obra s'estructura en tres volums i està ordenada temàticament. Consta de set parts: "La indústria penitenciària", "El Perpetuum Mobile", "Camps de treball i extermini", "L'ànima i el filferro espinat", "El presidi", "El confinament", "Stalin ja no hi és". La primera obra amb la qual Solzheznitsin va denunciar el Gulag fou *Un dia en la vida d'Ivan Denissovitch*. Aquesta publicació va ser permesa a l'antiga Unió Soviètica a canvi d'eliminar-ne algunes parts. Solzheznitsin té també altres novel·les sobre els camps de concentració com *El Primer Cercle* o *Pabelló del Càncer*. Solzheznitsin parla, com diu ell, per la "Rússia sense veu", és a dir, per tots aquells que, com deia Primo Levi, han arribat fins al final i no han pogut fer sentir el seu clam. Solzheznitsin també es considerava un privilegiat pel fet d'haver sobreviscut. *Arxipèlag Gulag* és una obra elaborada sobre la recopilació de centenars de testimonis i sobre les seves experiències en els camps de concentració o en les presons soviètiques. La Premi Nobel de Bielorússia Svetlana Alekséieva ha fet el mateix amb el seu llibre *Temps de segona mà* —amb més fortuna des del punt de vista literari—, recollint experiències de persones que han viscut sota el règim soviètic quan aquest ja s'havia esfondrat. Té més valor la tasca de recopilació de Solzheznitsin a *Arxipèlag Gulag* que no pas la literària. Tanmateix es tracta d'una obra important en l'àmbit dels testimonis del terror.

Evgenia Ginzburg és també supervivent del Gulag després de passar gairebé divuit anys a Kolimà, un dels pitjors complexos dels camps de concentració soviètics. Ginzburg era membre del Partit i va rebre una dura condemna. Professora i mare de dos fills —el gran va morir de fam en el setge de Leningrad quan ella estava reclosa a Kolimà. En les seves memòries explica que quan la van detenir i es va acomiadar del seu fill

Evgenia Ginzburg després d'haver passat per l'infern de Kolimà, quan fou alliberada es va veure obligada a demanar el reingrés al Partit que l'havia condemnada. Una situació que podem qualificar de kafkiana, pròpia d'un règim totalitari

gran, en aquell moment no sabia que no el veuria mai més. El seu fill petit va sobreviure i es va convertir en un escriptor reconegut. Les memòries de Ginzburg, que són d'una gran qualitat literària, consten de dos volums, publicades per Galaxia Gutenberg en un de sol que porta per títol *El vértigo*. Aquest títol correspon, en realitat, al primer volum. El títol del segon és *El cielo de Siberia*. En el primer volum explica la seva detenció, la seva experiència a la presó i l'odissea del trasllat fins a Kolimà. El segon està íntegrament dedicat a la seva experiència al complex concentracionari de Kolimà. La duresa del camp de concentració i de la presó no li impedeix trobar moments de gran bellesa i de profunda humanitat. A diferència dels altres tres, el seu relat es presenta en forma de narració temporal i va seguint la seqüència històrica del seu periple com a presidiària, des de la seva detenció a Kazan fins al complex de Kolimà. Els seus escrits traspuen, a més d'un profund sentit d'humanitat —com acabo d'indicar—, un marcat sentit espiritual. Evgenia Ginzburg era jueva. Després d'haver passat per l'infern de Kolimà, quan fou alliberada es va veure obligada a demanar el reingrés al Partit —el Partit que l'havia condemnada— per no tenir problemes a l'hora de trobar feina. Una situació que podem qualificar de kafkiana, pròpia d'un règim totalitari.

Varlam Shalamov

Varlam Shalamov és el darrer dels testimonis que presentaré, un testimoni que no és segurament gaire conegut —com tampoc no ho era Evgenia Ginzburg— però que destaca per la seva gran qualitat literària entre els autors de memòries dels camps soviètics. Shalamov fou invitat per Solzheznitsin a elaborar *l'Arxipèlag Gulag*, però ell ho va rebutjar, perquè creia que l'obra de Solzheznitsin representava una continuïtat amb les experiències del terror anteriors al règim comunista, i Shalamov entenia que l'experiència concentracionària de l'època estalinista representava una ruptura total amb les anteriors experiències concentracionàries a Rússia. La seva experiència de Kolimà es troba plasmada bàsicament en els cinc volums dels *Relats de Kolimà*. Es tracta de relats inde-

pendents, que no estan ordenats històricament, encara que tinguin una certa coherència històrica. També es poden llegir de manera independent. Shalamov hi expressa, amb una literatura brillant —sempre havia volgut ser escriptor— allò que sent i vol transmetre, amb moltes hipèrboles que fan que els relats mantinguin la seva tensió. Malgrat que ell digui que Kolimà li va truncar la carrera d'escriptor, els seus relats reflecteixen el seu gran talent. La seva literatura no fa cap concessió, de manera que la bellesa dels escrits no minva la duresa del relat. No hi ha cap complaença ni amb el poder ni amb el sistema. Tots els relats tenen interès, però n'hi ha dos que, al meu entendre, sobresurten: "La resurrecció del alerce", al final del quart volum i que a la vegada serveix de títol al mateix volum, i "El guante", a l'inici del cinquè volum, que també serveix de títol del volum. El volum I no té títol; el segon porta per títol *La orilla izquierda* i el tercer, *El artista de la pala*. Shalamov implica el lector quan escriu perquè, tal com ell mateix diu, els seus relats no parlen del passat, sinó del present. En aquest sentit comparteix el pensament de Primo Levi quan diu que els jutges som nosaltres, no ells. Quan Shalamov va arribar a casa, després de l'alliberament, la seva dona li va exigir dues coses: que respectés l'educació que ella havia donat a la seva filla, cosa a la qual Shalamov va accedir, i que oblidés tot el que havia viscut —cosa que afortunadament no va succeir— perquè ara començava una vida nova.

D'entre els autors catalans víctimes dels camps nazis, l'autora més coneguda segurament sigui Neus Català, però l'autor més brillant des del punt de vista literari és Joaquim Amat-Piniella, un manresà pres a Mauthausen —com la majoria d'espanyols republicans— que ens ha deixat unes excel·lents memòries amb el títol *K. L. Reich*, comparable a la trilogia de Primo Levi des del punt de vista literari, encara que més breu.

Una consideració final. Potser a alguns lectors els pot semblar anecdòtic parlar sobre temes històrics que ja han passat i que han deixat de tenir interès per a nosaltres. Si això es produís, es tracta d'una visió equivocada. El passat no és allò que ja no existeix, sinó allò que fem present amb la memòria i que forma part de la nostra existència. És el nostre ADN cultural. Sense passat no tenim arrels. Així com tenim un ADN biològic que ens han transmès els nostres progenitors, tenim també un ADN cultural que ens transmet la història. El passat forma part de nosaltres i no el podem ignorar, perquè aquells que ignoren el passat, com diu George Santayana, "estan condemnats a repetir-lo". Ignorar el passat és renunciar a comprendre'ns a nosaltres mateixos. Recordar el passat és conèixer-nos a nosaltres mateixos, perquè el passat "parla de nosaltres": el passat és com un mirall en el qual ens veiem re-

Varlam Shalamov.

flectits. Per això és tan important recordar-lo i assumir el seu llegat. No només el llegat del terror nazi o soviètic de què ens parlen aquests testimonis, sinó també el nostre passat més proper. Em refereixo al terror que es va viure al nostre país durant la Guerra Civil. Queden ja pocs testimonis de l'època de la guerra. Si aquests testimonis no deixen constància del que va succeir als nostres pobles, aquesta experiència es perdrà per sempre. Jo no he aconseguit mai tenir una visió global del que va passar durant la guerra als nostres pobles. Només he aconseguit visions fragmentàries d'episodis concrets que he anat recollint de manera dispersa per boca d'alguns. Seria desitjable que poguéssim tenir una visió més completa dels esdeveniments succeïts durant la guerra perquè ens ajudaria a formar una visió crítica d'aquella realitat tràgica. Els testimonis del terror han posat en evidència, sobretot a l'ex Unió Soviètica, les falsedats del sistema que es va esfondrar. Molts defensors del sistema soviètic van trigar molt a acceptar aquesta realitat, i n'hi ha que encara no l'accepten. Amb independència del que legítimament pugui pensar cadascú, no es poden negar les evidències. Els testimonis que queden de la guerra civil als nostres pobles poden encara aportar el seu testimoniatge per ajudar a formar una visió global i crítica d'un conflicte que, si no es duu a terme, farà que es perdi per sempre aquesta pàgina de la història.

JOSEP HEREU

De nou la pluja

Com ja va passar l'any 2018 enmig d'un període d'estiu i tardor amb una mitjana de precipitacions per sota del normal, amb sequera, hem patit un episodi excepcional de pluja i vent la nit del 22 al 23 d'octubre. Tant és així que si la mitjana de precipitació de l'octubre era de 103,06 mm, enguany s'ha enfilat fins als 177,8 mm. Ho podeu consultar en la secció "Meteo" d'aquesta mateixa revista. Certament, els valors acumulats d'octubre i novembre de l'any passat van ser molt superiors, però l'episodi d'enguany ha fet més mal per la quantitat d'aigua caiguda en poques hores i pel vent.

Un vent extraordinàriament violent — especialment entre dues i quatre de la matinada— ha fet caure arbres en diversos boscos. Darrere el Mas Solés —entre Marenyà i Garrigoles— hi ha una estesa de pins tombats i roplegats (amb les branques plegades en remolí). Fins i tot ha caigut algun arbre en cases del nucli de la Tallada.

Més mal que l'altra vegada

Si bé les inundacions en baixos i patis han estat poc importants, els danys ocasionats en els camins ho són molt. L'Ajuntament calcula que hi ha un 80% de camins afectats, en molts punts dels quals caldrà refer la subbase. En aquest sentit, l'episodi del novembre de 2019 va ocasionar menys mal.

La violència de la precipitació en un curt espai de temps explica en part aquests danys. És el cas d'unes bales de palla que van ser arrossegades per la força de l'aigua fins a botir el torrent del Ferrer Vell o de Marenyà al pontet del Cementiri. Tanmateix la causa principal dels danys es troba en el fet que els torrents són bruts,

Bales de palla arrossegades per l'aigua al pontet del Cementiri. FOTO: JOSEP FERRER

especialment per les canyes. Les canyes van botir la brutícia arrossegada per l'aigua i van construir preses naturals que van desviar l'aigua cap a cultius i camins com encara es pot observar, per exemple, darrere de Can Gibrat al torrent d'en Vinyes o com va passar a Canet darrere les naus d'en Bellapart i d'en Rubau.

Que els torrents eren bruts ja s'havia advertit a l'ACA en diferents moments. Però, com ja vam explicar l'any passat, l'ACA argüeix que les canyes, en fer ombra, impedeixen el creixement d'altres plantes i proporcionen un àmbit per a la vida animal. De fet, no solament no es pot fer cap feina als cursos d'aigua sense permís de l'ACA, sinó que només l'ACA pot fer-ne la neteja. Mentre els torrents són morts —mentre no hi baixa aigua— òbviament no hi ha cap problema, però una precipitació de més de 50 l en dues

La brutícia acumulada als torrents fa que les aigües es desbordin. FOTO: JOSEP FERRER

Danys als camins a Canet. FOTO: JOSEP FERRER

hores en llocs alts —com el Puig Segalar— provoca aquestes correnties sobtades d'aigua que en trobar un obstacle surten de la llera. En d'altres termes, allò que permetria mantenir nets els torrents en les circumstàncies normals d'una pluja seguida —les canyes— esdevé la causa principal dels danys quan es produeixen episodis excepcionals. Altrament, l'existència de vegetació, especialment de canyes vora dels torrents, és el que permet que les pluges menys violentes no s'emportin cada vegada més terra i eixamplin els torrents fins a convertir-los en pedregars.

Les canyes boteixen els torrents. FOTO: JOSEP FERRER

Xiprer tombat a la Tallada. FOTO: RAMON CASARES

Sembla clar que amb el canvi climàtic aquests episodis violents es podrien repetir amb major freqüència i que cal trobar la manera de sortir d'aquest cercle viciós. Caldrà un equilibri, forçosament inestable, entre la neteja dels cursos d'aigua i la permanència d'una coberta vegetal que aporta molts beneficis no solament al paisatge i a la vida natural sinó a la mateixa agricultura i al manteniment dels camins.

Mentrestant

Mentrestant, aquesta vegada es va poder retirar l'allau de pedres i fang del nucli de la Tallada —el més perjudicat de tots— perquè es va preveure que aquesta tasca seria necessària en el mateix moment que es van rebre els avisos per part de CECAT i les alertes meteorològiques. Es calcula que entre els dies 24 i 25 d'octubre se'n van treure uns vuit camions, especialment del carrer de Tra-

Pins tombats en un bosc darrere de Marenyà. FOTO: MERCÈ MIRALLES

mntana i dels que hi aflueixen per on baixa l'aigua del Puig de la Boua.

També s'ha reiterat a l'ACA la necessitat de revisar els torrents i s'ha redactat un projecte de reparació dels camins per tal de demanar la corresponent subvenció al Departament de Presidència de la Generalitat.

RAMON CASARES

Temps i clima

Els passats dies 22 i 23 d'octubre vam tenir una situació atmosfèrica excepcional.

La pressió atmosfèrica era baixa, inferior a 1.008 mb, els vents van ser de procedència marina, xaloc i llevant de fins a 50 km/h, la temperatura del mar encara propera als 20 °C, un front càlid ens va travessar d'est a oest i un de fred entrava pel sud de Catalunya, i teníem un embossament d'aire fred en alçada. Aquestes condicions van afavorir una forta evaporació i la formació de núvols de tempesta quan aquesta massa d'aire càlid i humit va topar amb l'aire fred que hi havia en alçada. Això explica aquest episodi de pluges extraordinari.

Durant aquests dos dies, a l'estació de Mas Badia, a Canet de la Tallada, es van enregistrar 157,4 l/m², dels quals 32,4 l/m² van caure en mitja hora, entre les 16.30 i les 17 h del dia 22, i 55,8 l/m² van caure també en mitja hora, entre les 3 i les 3.30 h del dia 23. En aquests dos lapses de temps la intensitat de la precipitació fou molt forta, d'entre un i dos litres per minut.

Aquesta pot passar de tant en tant a la zona mediterrània, més al País Valencià que a Catalunya. Són situacions de temps atmosfèric d'uns dies i d'un lloc determinats. Hi ha registres històrics d'aquestes situacions:

- **7/12/1982**   **556 l/m² en 48 h a la Molina**
- **3/10/1987**   **400 l/m² en 60 h al Prat de Llobregat**
- **3/11/1987**   **817 l/m² en 24 h a Oliva (València)**
1.036 l/m² en 24 h a Gandia (València)
500 l/m² en 5 h a Cofrents (València)

Aquests fenòmens aïllats s'han de considerar com a fenòmens de temps atmosfèric possibles als litorals mediterranis, però si en un futur arribessin a ser freqüents i habituals durant molts anys, hauríem de parlar de canvi climàtic.

RAFAEL HEREU

Xavier Ros-Oton: un matemàtic a Ginebra

Recentment hem tingut notícia de Xavier Ros-Otón pel fet d'haver rebut un dels premis Investigació Científica de la Fundació Princesa de Girona (2019). En la cerimònia de lliurament aquest jove matemàtic va lluir un llaç groc, cosa que el va projectar a l'actualitat informativa i a les xarxes socials. Més enllà d'aquest fet, hem volgut parlar amb ell de la seva relació amb la Tallada i li hem fet arribar un qüestionari que ell ens ha respost ben amablement.

D'entrada, t'hem de demanar un breu resum de la seva trajectòria professional:

Vaig estudiar matemàtiques a la UPC, després vaig fer el doctorat en matemàtiques allà mateix, i hi vaig començar la meva etapa investigadora.

Un cop acabat el doctorat, vaig anar a Austin (USA), on hi vaig estar 3 anys, i ara mateix porto 2 anys sent professor a la Universitat de Zurich.

Per la meua investigació en matemàtiques he rebut diversos reconeixements: premi extraordinari de doctorat de la UPC (2014), premi al jove investigador de la Real Sociedad Matemática Española (2017), i més recentment el premi Investigació Científica de la Fundació Princesa de Girona (2019).

En quina mesura les estades a La Tallada van ser importants per a tu?

Durant molts anys (més o menys des que en tenia cinc-vaig néixer el 1988- i fins als quinze) hi vaig passar molts caps de setmana, setmanes santes i una bona part de l'estiu, i en tinc molt bon record! Després he continuat anant-hi amb amics i amb la meua dona.

El teu record més antic pel que fa a La Tallada?

Els meus records més antics de La Tallada són a Can Pitu -el ferrer-, on vam arribar el 1993, i recordo especialment passar moltes tardes a la terrassa a l'estiu, o al menjador davant la llar de foc a l'hivern.

Amb l'Elisabet -la seva germana- en Joan i la Nerea Vila, l'Anna Casares i la Maria Gifre.

Què pots dir de les cases on heu estat?

Després d'uns anys a Can Pitu el 1998 vam anar a la casa actual, on recordo molt el temps en que l'Albert Urtós -el pare- feia les obres i jo i el meu pare per exemple, tallàvem les bigues velles per a la llar de foc, o plantant flors amb la Cristina, etc.

Dos records més de La Tallada...

També recordo fa anys sopant molts divendres a l'Empordanet, o més endavant passar tardes amb el Robert Figueras i l'Albert Urtós a casa seva.

També les obres de teatre que organitzaven la Nerea i la meua germana a la plaça, o les matances del porc on jo feia anar la màquina de les botifarres.

Amb el seu pare, en Jordi i la seva germana Elisabet davant de Can Pitu.
FOTO: CRISTINA VIDAL

Mar o muntanya?

Durant els últims anys he vingut de tant en tant a La Tallada amb amics de Barcelona, i des d'aquí hem anat diverses vegades a la platja (si és estiu) o més aviat cap a la muntanya (si fa més fred). M'agraden totes dues coses, el mar i la muntanya, i per això crec que l'Empordà és ideal: tens la platja al costat, però també pots anar a la muntanya fàcilment.

Espàrrecs o bolets, o res de res...

Clarament bolets! Recordo anar a buscar bolets de petit, però de fet a mi el que m'agrada és menjar-los (sobretot rovellons).

Aficions que tenies. Et recordo amb la pilota de bàsquet...

Recordo diferents aficions, depenent de l'època: anar amb bicicleta pels camins del voltant del poble, jugar a cartes amb

En Xavier amb el Natxo Vila, en Joan Vila i la Cristina Vidal després d'una collita abundosa de bolets el novembre del 1998.

Els meus records més antics de La Tallada són a Can Pitu –el ferrer–, on vam arribar el 1993.

la família, una mica de bàsquet de tant en tant, anar a la platja a l'estiu, etc.

Has passat algun d'aquells Sant Joans espatarrants a casa el Jordi i la Cristina?

Doncs ara fa anys que no! Normalment els celebren a Barcelona.

Quina era la teva relació amb les matemàtiques de petit?

La veritat és que de petit se'm donaven bé les matemàtiques, però que jo recordi no hi tenia un interès especial. Això va canviar quan vaig participar al Cangur, un concurs de matemàtiques que es fa a tot Catalunya per a estudiants de secundària, i vaig guanyar quan era a primer de batxillerat. A partir d'aquí vaig veure que les matemàtiques podien ser molt més interessants del que pensava, i vaig acabar estudiant la llicenciatura en matemàtiques a la UPC.

Coneixences que vas fer al poble...

El Robert Figueras, l'Albert Urtós, i quan era més petit també diversos nens i nenes d'edat similar a la meua com la Nerea i el Joan Vila, la Sara, la vostra filla Anna, etc.

Què hi trobaves a faltar al poble? T'hi avorries molt?

Doncs la veritat és que no m'avorria massa que jo recordi. Entre setmana estava a Barcelona i tenia els meus amics allà i molts caps de setmana els passava a La Tallada i feia activitats diferents com les que he explicat abans.

Has estat darrerament a La Tallada? Hi veus canvis?

Tot i que fa uns anys que visc a l'estranger, sempre intento anar a La Tallada almenys un cop l'any, de vegades a l'estiu o de vegades a l'hivern.

Comparant amb l'època en que hi vaig passar més temps (fa 15 anys ja!) les diferències més grans són que ara hi ha moltes més cases que abans, o la carretera nova (que és molt més gran que abans, però fa que no passin cotxes pel poble).

Saps què hi va passar l'1 d'octubre del 2017?

Doncs sí, jo aquell dia vaig anar de Zürich a Barcelona per poder votar, i el meu pare i la Cristina em van tenir informat del que per desgracia anava passant a la Tallada. Em van ensenyar diverses imatges i vídeos.

RAMON CASARES

Corea del Sud: una grata sorpresa

Hi ha qui quan viatja porta un diari. Després, els records són més vívids i conserven la frescor de les primeres impressions. Aquest és el cas del viatge a Corea que publicuem.

Ho haig de dir així, una grata sorpresa. De veritat que no m'esperava que m'agradés tant aquest viatge. N'he fet uns quants en la meua vida i en tot ells una mica ja sabia el que esperava o què em trobaria, i aquest país realment m'ha sorprès.

Vaig acabar anant-hi perquè la parella de la meua filla, la Judit, és d'aquest país i aprofitant l'avinentsa que ella anava a passar-hi les vacances l'estiu passat vaig decidir acompanyar-la per situar-me on serà segurament un dels meus destins, en temes de viatges en els propers anys, ja que molt probablement ella hi anirà a viure a partir del proper any. El viatge va transcórrer entre el 24 de juny i 10 de juliol.

Bé, a l'hora de triar companyia de vol vam decidir fer-nos per British, ja que no havia estat mai a l'aeroport de Heathrow, a Londres, i, com que normalment t'has d'estar unes hores de transbord en algun aeroport, almenys aquest seria més entretingut perquè no el coneixia. Cal dir també que era dels més econòmics, ja que per poc més de sis-cents euros teníem l'anada i la tornada, un motiu més per viatjar amb aquesta companyia.

De Heathrow, poca cosa a dir, ja que en qualsevol aeroport el que acabes fent és tafanejar per totes les botigues i beure algun cafè per fer temps tot esperant el vol que et portarà al lloc de destí. Això sí, vaig tenir la mala sort de trobar-me amb la botiga oficial de Harry Potter, i jo, fanàtic del cinema i autèntic

Temple Bongeunsa, Seül. FOTO: AMANDI ALONSO

admirador d'aquest personatge, m'hi vaig deixar una bona picossada de callers en records d'aquest món de màgia.

A Corea

Després d'un vol de més de 12 hores, arribem a Incheon, l'aeroport que està al costat de la ciutat de Seül, porta d'entrada a Corea. Un cop recollides les maletes, ens reunim amb Seoung Won, el meu futur gendre, que ens durà a casa seva, a la ciutat de Suwon, on passarem els dos primers dies a Corea. Un cop arribats i descansats, agafem transport públic i cap a Seül, una ciutat senzillament espectacular. Moderna, funcional, neta, ordenada, amb un respecte grandíssim per la seva història i tradicions.

Seül és una ciutat enorme amb una infraestructura en mitjans de locomoció de què actualment poques, per no dir gairebé cap, ciutats del món poden gaudir. A tot arreu és fàcil d'arribar-hi. Els indicadors principals tant en transports com en carrers i avingudes son en coreà i en anglès, i es molt fàcil orientar-se. I si no ho veus clar, preguntant es va a Roma. El poble coreà es molt amable i sempre estan disposats a ajudar-te si ho necessites. Us ho puc assegurar, més d'un cop vaig haver de preguntar i sempre em van donar el cop de mà.

Seül, com totes les ciutats, té zones o barris cadascun amb personalitat pròpia, i costa destacar-ne un sobre l'altre, ja que tots tenen la seva màgia. I un d'ells és Gangnam, on realment

s'expressa amb tota la seva magnitud la punta de llança que actualment és Corea entre les primeres potències econòmiques del món. La inversió feta a Gangnam és increïble. Més que un barri o zona de Seül, sembla una ciutat pròpia, amb un cor que hi batega les 24 hores del dia. La vida hi bull sense parar. Els motius per incidir en la seva visita són tan amplis que aquest petit diari se'm fa curt pel que voldria explicar. Però he de destacar, sense cap mena de dubte, com a punt històric el Temple de Bongeunsa, i com a expressió arquitectònica de la modernitat, el Centre Comercial Starfield COEX (abans conegut com COEX Mall), que conté centres de convencions CO, sales d'exhibició EX i molts centres comercials; és un complex comercial subterrani a Gangnam-gu. Té una superfície d'uns 154.000 metres quadrats, dels quals 144.000 es troben en un sol pis subterrani, cosa que el converteix en el centre comercial més gran del món. Actualment, després

Nens a Seül Tower (Namsan Park). Seül.

d'una remodelació recent s'ha ampliat a més de 173.000 metres quadrats. És una autèntica ciutat subterrània, amb vida pròpia, on trobareu la Starfield

Library, que per als amants dels llibres és un autèntic santuari. No us la podeu perdre, només per veure-la físicament ja val la pena.

Cal Físio
Fisioteràpia | Rehabilitació
David Resta i Maurici
Col·legiat núm. 3040
Església, 9 · TOR
Tel. 652 666 727
calfisio@calfisio.cat

MAPFRE
OFICINA DE VERGES
Plaça Onze de Setembre, 10
T 972 78 08 08 F 972 78 05 42
17142 VERGES
Email: mustel@mapfre.com

**La Cuvée
de la Plaça**

**Cuvée
Girona**

Vins nacionals, estrangers i internacionals procedents de viticultura respectuosa

La Cuvée de la Plaça
Plaça del vi, 3 - 17001 GIRONA (Girona)
☎ 972 22 72 75 - ✉ lacuveedelaplace@cuveegirona.com

Cuvée Girona SL
c/ Major, 17 - 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)
☎ 972 78 04 98 - ✉ cuveegirona@cuveegirona.com

Una mica d'història

Seül té moltes més coses, però ara voldria fer un parèntesi i canviar de registre, ja que al tercer dia de la meua arribada a Corea, vam agafar el tren fins a Gyeongju per passar-hi un parell de dies. El trajecte, de dues hores i mitja, ens va servir per veure una part del país des de la finestra del tren, amb molta vegetació, per cert, cosa que de ben segur farà que vulgui tornar per incloure aquesta zona en una nova ruta. Gyeongju, ciutat de l'est del país, va ser la capital del Regne de Silla, que ocupava més de la meitat de territori coreà durant 992 anys. En aquell temps es coneixia Gyeongju com Sorabol.

Guàrdia Reial a Gyeongbokgung Palace. Seül.

Monument a Gangnam Area. Seül.

No va adquirir el seu nom actual fins l'any 935. Ja fa més de mil anys que aquell regne va desaparèixer. Però la ciutat conserva molts tresors arqueològics que la converteixen en una d'aquestes visites imprescindibles si es pensa viatjar a Corea. La pluja i una mica de boira ens va donar la benvinguda, però això no ens va desanimar. Més aviat al contrari, ja que aquest ambient li donava un caire més autèntic. Ens vam allotjar en un hanok, que són les cases tradicionals coreanes, on ens varen tractar de meravella, amb l'amabilitat que tant caracteritza aquest poble. Sense perdre pistonada vam anar a conèixer el poblet i a la recerca d'un lloc on halar.

El teu estil de vida

 Ferrer Cervià, s.l.
materials per a la construcció

PAVIMENTS, REVESTIMENTS PORCELLÀNICS, SANITARIS, AIXETES, MOBLES DE BANY,
MAMPARES, PARQUET I TOT TIPUS DE MATERIAL PER A LA CONSTRUCCIÓ

Av. de França, 192 • Tel. 972 17 34 42 • Fax 972 17 34 56 • ferrer.cervia@gmail.com

17840 SARRIÀ DE TER - Girona

Després d'un bon àpat del país, i d'estirar les cames pels voltants, vam tornar al hanok, on calia fer una cosa molt catalana, la becaina.

Un cop recuperats, toca veure història, i el primer de tot és anar al Palau Donggung, situat a l'estany Wolji, un lloc de somni. D'allà anem a Cheomseongdae, on trobem l'observatori astronòmic més antic dels que sobreviuen a l'Àsia. Un cop visitats altres indrets i fetes un munt de fotos, vàrem comprar una mica de sopar i cap al hanok a fer el darrer àpat del dia abans de plegar veles.

Gwangjang Market. Seül.

Foto de família a Chngdeokgung Palace. Seül.

L'endemà, amb força boira, ens vàrem dirigir, primer en taxi i després fent una bona caminada muntanya amunt pel Parc Nacional de Gyeongju, al petit temple de Seokguram, enclavat en un paisatge magnífic. Allà també va aparèixer la pluja i la visita va ser rapideta.

A la costa

Novament a baix, ens vàrem dirigir al temple de Bulguksa i la seva àrea, que a diferència de l'anterior, és enorme i té moltes coses per veure. Fotos i més fotos per omplir de records aquest dia donen testimoni de la majestuositat del lloc. Bé, Gyeongju arriba al final i, de nou en tren, ens dirigim cap a Busan, l'altra capital del país. Ciutat costanera al mar del Japó, és un lloc molt modern,

E.S. VERGES

Pedro Carvalho

Tel. 972 78 01 34

Ctra. 31 p. Km 357,8 - 17142 - VERGES (Girona)

CARNS I EMBOTITS

Plaça Major, 6 - Tel. 972 64 06 03
LA BISBAL D'EMPORDÀ

C/ Major, 67 - Tel. 972 76 80 18
JAFRE

Temple Jogyesa. Seül.

que, com la seva germana Seül, conserva acuradament la seva història i patrimoni cultural. Però aquest cop volem fer quelcom diferent i ens dirigim directament cap a la zona de platja, concretament a Haeundae Beach, on després d'agafar hotel, ens n'anem directament al passeig marítim i a la seva gran platja per viure l'ambient més festiu de la ciutat. De parades de menjar a peu de carrer n'hi ha per tot arreu i d'actuacions i espectacles n'està ple, cosa que fa que visquem un ambient de festa major. Bé, sembla ser que a l'estiu cada dia és així, i la gent, amb aquesta facilitat d'opcions, omple els carrers i avingudes a tothora.

Ja cap a la matinada, després de la bona dosi d'alegria que ens ha brindat la zona de Haeundae, tornem cap a l'hotel, que demà ens espera la tornada cap a Seül.

La pluja torna per donar el comiat a Busan. Aprofitem abans d'agafar el tren per visitar un mercat del peix al port de la ciutat, molt autèntic per cert, per la gran varietat i diferència comparant amb el nostre país, i un cop feta aquesta visita i després d'una bona volta pel centre de la ciutat, fem un bon dinaret per fer més contents el viatge de tornada. Aquest ens durarà mes de tres hores fins a la ciutat de Suwon i d'allí en bus cap a casa, a descansar.

Nits de jazz

L'endemà ens dirigim de nou cap a Seül, on a prop de la parada de metro d'Anguk, en el barri de Changeokgung, es troba el Hostel Korea, el meu allotjament per a la resta del viatge i que per cert, a part de molt ben situat resulta molt net i molt bé de preu.

Això sempre cal tenir-ho en compte. Des d'aquest punt varen sortir totes les rutes, activitats i visites de la meva estada a Seül.

Soc a prop de l'anomenat barri d'Insa Dong, on la vida comercial i d'esbarjo és present des que surt el sol. Però també tinc al costat (10 minuts caminant) la zona d'Ikksa-dong, de no tanta anomenada i que a mi em va agradar moltíssim, zona d'ambient amb un plus diferent dels altres llocs amb més fama. Una nit vaig trobar un local de jazz, de nom per a mi difícil d'entendre, ja que estava en coreà. Com que a sota hi posava en anglès "Live Jazz Club", així el vaig batejar. Bona música, bons còctels i bona gent amant del jazz. El local era petit i aviat quedava ple, de gent del país lògicament. Jo hi destacava per ser l'únic que no tenia faccions orientals. Això va fer que ja el primer dia em vingués a saludar

l'amo del local, sorprès de veure-m'hi, i em preguntés d'on era. Amb el meu anglès, limitat però suficient per moure'm per tot el país, vaig establir conversa, i la simpatia d'aquell home i les bones sensacions del local em van captivar per repetir l'experiència un parell de nits més.

Parcs, palaus i modernitat

Reprenent el diari, i detallant les altres experiències viscudes a Seül, he de destacar la visita al mercat de Kwnajang, també anomenat Gwangjang, on es pot trobar el més autèntic del país tant pel que fa a menjar com a qualsevol estri. Allà tothom seu en bancs, un al costat de l'altre, i proven els àpats més populars del país. És molt autèntic. Tampoc no ens podem deixar perdre un munt de temples, fortaleses, palaus i monuments que omplen tots els barris de la ciutat. Temples com Jogyesa: visitar-lo a la tarda/nit em va impressionar per la il·luminació, pulcritud de detalls, la calidesa de la seva gent disposada en tot moment a explicar-te què hi fan... Realment, em va emocionar (allà hi vaig conèixer una persona amb qui avui seguim en contacte a través de Facebook). El Palau de Changdeokgung, amb la possibilitat de veure els jardins de Huwon; el palau de Gyeongbokgung, una joia imperdible. El santuari de Chongmyo, impactant. La residència Reial d'Unhyeongung, on pots veure estances amb figures representant la vida quotidiana a palau. I no em podria oblidar d'anomenar el Gyeongbokgung, possiblement el palau més espectacular de la ciutat, amb la Guàrdia Reial fent acte de presència amb les seves parades militars omplint de records totes les càmeres fotogràfiques dels assistents. I per passejar, relaxar-te i descansar, els parcs de la ciutat no te'ls acabes. Una passejada a la tarda a l'espera de la posta de sol pel Yeouido Hangang Park, a la vora del riu Hang, és un premi que no ens podem perdre.

La Judit amb vestit tradicional coreà a Changgyeongung Palace.

El Tapgol Park, petit però molt acollidor, amb espais molt interessants i una gran glorieta que fa una ombra agraïda per als visitants sota un sol esfereïdor en segons quina hora del dia. I visita, turística però obligada, al Buckom Hanok Village, barri que conserva la seva antiga essència d'habitatges tradicionals. Malgrat que estic segur que les cases han estat recomprades per persones benestants i probablement, molt ben reformades i adequades a la comoditat dels temps actuals, no deixa d'oferir una sensació

d'autenticitat de portes enfora. No cal dir que el barri és molt fotogràfic i està ple de turistes, fet que en algun lloc, enmig d'una riuada de gent, perdi una mica de màgia.

I al centre de Seül, la part hipermoderna, dinàmica, amb un bullir constant de gent, fa que no perdís l'alè en cap moment. Els seus edificis, avingudes, carrers tots personalitat, botigues on comprar les coses menys esperades, les paradetes de menjar a peu de carrer per totes bandes, museus,

Columnes al palau Donggung a Gyeongju.

sales d'exposicions, parcs per no acabar, ens dona una gamma de possibilitats que fan impossible avorrit-te.

No hem de deixar passar la muntanya de Namsam, dins del parc del mateix nom, on es troba la Seul Tower. Pujar-hi al cim ens permetrà la millor vista de

la ciutat. A Namsam s'hi pot pujar caminant (el camí està molt ben marcat per escales), o més descansadament, amb un telefèric (que com a atracció, sempre val la pena). A dalt, la vista s'ho val. A l'hora de baixar, molta gent ho fa per les escales, tot contemplant el bonic paisatge que ens regala aquest parc.

I un punt apart en els nostres dies és la ciutat de Suwon, a unes dues hores de Seül. Un autobús de línia, amb diferents parades, ens permetrà arribar a la que és una de les millors fortaleses militars del país, en un parc natural que ens pot recordar la muntanya de Montjuïc a Barcelona, per la quantitat d'indrets i camins que s'hi troben. Aquesta fortalesa va ser acabada l'any 1796 i el seu estat de conservació (entenc que amb alguna restauració al llarg dels anys) és lloable. Tant el monument com el seu voltant es mereixen un 10 de puntuació. Val la pena no deixar de fer reserva en la nostra agenda per a aquesta visita obligada.

Podria seguir parlant de mil-i-una anècdotes d'aquest viatge, i d'altres llocs que vaig conèixer, però transcriure-les donaria per a un autèntic missal i tampoc no cal fer-se pesat. Només em queda dir-vos que és un d'aquells països on de ben segur tornaré. Corea em va enamorar, Corea m'ha captivat, n'he tornat enamorat.

Starfield Library, COEX Mall, Seül.

AMANDI ALONSO

Calçots

Recepta de ?

FOTO: ELCOMIDISTA.ELPAIS.COM

CALÇOTS:

S'enfilen els calçots amb un filferro i es posen a sobre el foc que ja tindrem preparat amb llenya que faci molta flamarada.

Quan siguin cuits d'un costat els donarem la volta.

Els embolicarem amb paper de diari.

SALSA PER ALS CALÇOTS (4 persones):

- ✓ ½ cabeça d'allis escalivada
- ✓ 2 allis crus
- ✓ 150 g d'ametlles i avellanes (amb un lleuger domini de les primeres)
- ✓ 1 branquilló de julivert
- ✓ 10 tomàquets ben madurs escalivats
- ✓ 1 pessic de bitxo picant (a gust de cada un)
- ✓ 5 pebrots de fer romesco (nyores) o dels llargs secs i bullits
- ✓ Sal
- ✓ ¾ l d'oli
- ✓ 1 cullerada petita (café) de vinagre

S'han de picar els ingredients amb cura en un morter o batedora i lligar-los amb l'oli fins que quedi una massa espessa, semblant a una maionesa.

Faves a la catalana

Recepta de LLUÏSA COMAS

FOTO: LACUINADESEMPRE.CAT

INGREDIENTS:

- ✓ Faves tendres
- ✓ Pèsols
- ✓ Costelló (tallat petit)
- ✓ Cansalada (tallada petita)
- ✓ Botifarra negra
- ✓ Botifarra dolça
- ✓ Ceba tendra
- ✓ Menta, marduix i julivert
- ✓ Sucre
- ✓ Garnatxa
- ✓ Oli
- ✓ Sal

En una cassola posarem a sofregir el costelló i la cansalada. Quan sigui rosset hi afegirem la botifarra negra, la dolça i la ceba tendra. Després hi posarem les faves, els pèsols i les herbes (menta, marduix i julivert). Ho taparem que es vagi fent.

Quant estigui cuït hi tirarem un xic de sucre i un rajolí de garnatxa.

És Nadal

a la Tallada d'Empordà

MARXA POPULAR "CAMINEM PER LA MARATÓ"
Diumenge 15 de desembre, 9 h. Empordanet

QUINA SOLIDÀRIA PER LA MARATÓ DE TV3
Diumenge 15 de desembre, de 17 a 20 h. Empordanet

CONTE MUSICAT I CAGA TIÓ
Diumenge 22 de desembre, 11 h. Pl. de l'Ajuntament

QUINA DE NADAL
Dimecres 25 de desembre, 17:30 h. Empordanet

PESSEBRE VIVENT I CONCERT DE NADAL
Diumenge 29 de desembre, 18 h. Església de la Tallada

RECOLLIDA DE CARTES DELS PATGES REIALS
Diumenge 29 de desembre, 19 h. Església de la Tallada

PARC INFANTIL DE NADAL
Dilluns 30 de desembre, 16:30 a 19:30 h. Empordanet

QUINA DE TOR
Dimecres 1 de gener, 18 h.

TALLER DE FANALETS
Dijous 2 de gener, 16:30 h. Empordanet

CINEMA DE NADAL AMB CRISPETES
Divendres 3 de gener, 17 h. Empordanet

CAVALCADA DE REIS
Diumenge 5 de gener, 18 h. Tor i 19:45 la Tallada

Organitzat:

Ajuntament de la
Tallada d'Empordà

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
Direcció General de Joventut

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

Diputació de Girona

CONSELL COMARCAL
DEL B Baix Empordà